Poštnina plačana v gotovini.

Leto IX., št. 21 („JUTRO“ XVII., št. 120 a) Ljubljana, ponedeljek 25. maja 1936 Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflijeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja „Življenje in svet“

Uredništvo:
Ljubljana: Knaflijeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126 vsak ponedeljek zjutraj. — Naroča se posebej in velja po pošti prejemana Din 4.-, po raznašalcih dostavljena Din 5.- mesečno
Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.
Ponedeljska izdaja »Jutra« izhaja

Reorganizacija JNS v dravski banovini

Včeraj se je izvršilo v Ljubljani konstituiranje novega banovinskega odbora JNS ob manifestantni udeležbi zastopnikov vseh srezov

Ljubljana, 24. maja.

V prostorih Kazine so se danes sestali zaupniki Jugoslovenske nacionalne stranke, nacionalni borci iz vseh srezov dravske banovine, da sledeč pozivu vodstva stranke in glavnega akcijskega odbora izvolijo vodstvo banovinske organizacije JNS za dravsko banovino ter tako oživijo organizacijo in delo stranke in jo usposobijo za nove borbe in nove uspehe.

Izredno številen odziv je jasno pokazal, da so v veliki zmoti vsi oni, ki mislijo, da v Sloveniji ni več JNS in da morejo nemoteno in neovirano prehajati preko nje. En sam poziv je zadostoval in ni bilo treba ne bombastične časopisne reklame, ne visokih odposlancev, da se je stranka, ki jo je glasilo JRZ že tolikokrat proglasilo za mrtvo, stopila na plan. Iz vseh srezov dravske banovine so prišli delegati sreskih organizacij, da se v skupnem posvetu pripravijo za novo delo, prepričani, da je v najbitnejšem interesu naroda in države in še prav posebno Slovenije same, da zopet stopijo iz rezerve ter znova krepko in složno primejo za delo. Današnji zbor zaupnikov JNS je bil živa in zgovorna manifestacija nezlomljive volje naprednih nacionalnih ljudi v Sloveniji, da ne klonejo tudi ne ter da so slej ko prej čvrsto odločeni visoko držati zastavo brezkompromisnega jugoslovenskega narodnega in državnega edinstva ter če tudi v najtrši borbi, izvojevati dokončno zmago jugoslovenske nacionalne misli.

Današnje zborovanje pa je bilo tudi najčistejši izraz popolne solidarnosti ter resnične bratske sloge nacionalnih vrst in hudo so se zmotili vsi oni, ki so snovali svoje politične kombinacije nekdanjih osebnih diferenc in različnih stališč v pogledu taktike. Res pa je tudi, da se je v dobi hude preizkušnje, ki jo je preživela JNS v teku zadnjega poldrugega leta, marsikaj razčistilo in mnogo tistih, ki so zgolj iz politične špekulacije bili poprej v vrstah JNS in tam delali zdražbo, se je preselilo v drugi tabor.

Delegati iz vseh srezov

Poleg delegatov organizacij stranke iz vseh srezov dravske banovine so bili navzoči tudi gg. senatorji dr. Albert Kramer, Ivan Pucelj, dr. Miroslav Ploj, in narodni poslanci Ivan Prekoršek, Rajko Turk, Albin Koman, Milan Mravlje, Rudolf Pleskovič, Avgust Lukačič, Ivan Mohorič, dočim so se nekateri opravičili. V imenu akcijskega odbora pa je prisostvoval zborovanju tudi bivši minister g. dr. Svetislav Popović.

Politična poročila

Zborovanje je otvoril in vodil predsednik ljubljanske sreske organizacije senator *g. dr. Albert Kramer*, ki je najpoprej pojasnil pomen in namen tega sestanka ter sklepe vodstva stranke, ki streme po reorganizaciji in obnovi vseh strankinih organizacij. Nato je podal besedo senatorju *g. Ivanu Puclju*, ki je v daljšem govoru orisal razvoj notranjepolitičnih prilik od 6. januarja pa vse do današnjih dni. Pri tem je podčrtal, da so v diktatorskih režimih po 6. januarju sodelovali ljudje, ki te režime danes najbolj napadajo in kritizirajo. *Predstavniki naprednih Slovencev so vstopili v vlado šele potem, ko je bila 2. septembra 1931 že proglašena nova ustava in ko je šlo za likvidacijo diktature in postopno obnovo demokratičnega, političnega življenja v državi. S tem ciljem in s tem namenom je bila osnovana JNS in dokler je bila ona na vladi, je tudi z vsemi silami delala za normalizacijo političnega življenja v državi.* Vse je bilo na najlepši poti, ko nas je zadela usodna marsejska katastrofa. Znano je, kako so se prilike razvijale dalje in kako je prišlo do petomajskih volitev. Potem, ko je JNS odložila odgovornost za državne posle, je ostala ob strani. Politične razmere so se razvijale tako, da je smatrala ne samo za svojo rodoljubno dolžnost, da neposredno ne posega v politične odločitve, marveč se je tudi iz taktičnih razlogov dopostilo, da se ob splošnem navalu novih rešiteljev našega državnega in nacionalnega problema enkrat pokaže, ali je bilo njeno delo res tako slabo, da je treba namesto nje postaviti samo nove kombinacije, pa bodo vsa naša notranja vprašanja srečno rešena. *Danes lahko ugotovimo, da je stranka svojo preizkušnjo odlično prestala in bolj ko kdaj se jasno vidi, da je v Jugoslaviji nemogoče voditi stalno zdravo in trezno politiko brez sodelovanja in soodločanja jugoslovenskih nacionalnih elementov.*

Govornik se je nato obširno bavil s politiko in razmerami v JRZ in v tako zvani združeni opoziciji, ki se nikakor ne more sporazumeti.

Ob viharnem pritrjevanju zborovalcev, je govornik naglasil, da je v takih primerih *bolj ko kdaj potrebno, da se strnejo vsi iskreni jugoslovenski nacionalisti v čvrsto falango ter da z nepokolebljivo voljo izvojujejo dokončno zmago jugoslovenske nacionalne ideje.*

Izvajanja g. ministra Ivana Puclja je nato v daljšem govoru izpopolnil g. minister *g. dr. Albert Kramer*, ki je naglasil, da so nacionalni ljudje doživeli, zlasti v Sloveniji, že težka razočaranja. Toda to nikogar ne bo oviralo, da vedno znova in znova prijemamo za delo, zavedajoč se, da pri tem ne gre zgolj za sebičen strankarski posel, marveč za odgovorno patriotsko *dolžnost. JNS je bila osnovana, da ponese ideje in načela šestojanuarskega manifesta med narod in da dá meso in kri programu jugoslovenskega narodnega in državnega edinstva, za katerega se je angažirala zgodovinska veličina in osebnost blagopokojnega kralja Uedinitelja, da tako izvede sodelovanje vsega naroda pri državnih poslih v smislu te velike ideje. JNS je bila predvsem osnovana kot nosilec demokratizacije našega narodnega in državnega življenja. Ako sedaj osobito nam naprednim nacionalnim ljudem v Sloveniji očitajo in nas obtožuje, da smo grobokopi svobode, da smo rušitelji nekih posebnih slovenskih pravic, da smo nositelji in branitelji nekega fašističnega razpoloženja in fašističnega režima, potem lahko na te napade mirno odgovorimo baš onim, ki nas sedaj napadajo, da so vse to že davno pred nami izvršili oni sami. Mi pa smo prišli za to, da v našem državnem in nacionalnem življenju uvedemo novega duha jugoslovenske demokracije, da nadomestimo to, kar so oni porušili in izboljšamo to, kar je bilo pred 6. januarjem!*

JNS je prišla na krmilo v dobi, ko je bila naša država na usodepolnem preokretu, ko je bilo konec gospodarskega blagostanja in ko so se pojavljale vedno hujše gospodarske in socialne krize. V takih časih je bilo zelo težko brez večjih pretresljajev likvidirati avtoritativni diktatorski režim. Smešni so zato napadi, ki jih dan za dnem čitamo v »Slovencu«, »Domoljubu« in podobnih glasilih, ki ne vedo nič novega povedati. S samimi obtožbami in očitki pa tudi ne bodo mogli več dolgo izhajati, drugih rezultatov svojega dela pa doslej nimajo pokazati. JNS je ustvarila velik politični kapital.

Konsolidacijski proces v naši državi se je razvijal normalno in bližali smo se dobi, ko so se tudi najbolj zagrizeni naši nasprotniki začeli zavedati, da je jugoslovenska ideja stvar, ki je za večno zmagala in s katero je treba računati. To smo videli pri raznih volitvah, zlasti pa pri občinskih volitvah leta 1933, s katerimi je bila uvedena občinska avtonomija v pravem smislu te besede.

Noben političen zakon, ki so jih toliko kritizirali, doslej še ni spremenjen.

Pravijo, da smo mi poslabšali gospodarsko in socialno stanje.

Vse revizije niso mogle ugotoviti niti enega primera kake zlorabe.

Treba se je samo spomniti učiteljev in malih uradnikov

... mlatim in velikim, znanim in neznanim mučenikom nacionalne ideje izrekamo s tega mesta svojo popolno simpatijo z obljubo,

Senator dr. Kramer je nato obširno govoril o vseh problemih naše nacionalne in državne politike in s primeri dokazal, kako vestno je pojmovala JNS svoje dolžnosti do naroda in države in kako zlomerni in demagoški so vsi očitki na njen račun. *JNS stopa znova na plan in bo v najpopolnejši slogi in solidarnosti vseh jugoslovenskih nacionalnih elementov v državi nadaljevala borbo ter zmago jugoslovenske nacionalne misli. Končal je svoja izvajanja s pozivom na novo delo za končno zmago jugoslovenskega nacionalnega programa.*

Viharno pozdravljen je spregovoril nato bivši minister g. *dr. Svetislav Popović*, ki je v svojem govoru prikazal jugoslovensko nacionalno misel kot glavni steber Jugoslavije in podčrtal potrebo zopetnega aktivnega nastopa JNS z državnega in splošnega stališča.

Volitve

V debati so nato govorili še gg. narodni poslanec Ivan *Prekoršek, dr. Trošt, Humar* in drugi, nakar je bilo zborovanje zaključeno s soglasno izvolitvijo predsedstva banovinske organizacije ter izvršnega odbora.

Za predsednika je bil izvoljen bivši senator g. *dr. Janko Rajar*, za podpredsednike gg. ministra *dr. Albert Kramer* in *Ivan Pucelj* ter kot poslovodeči podpredsednik podban v p. g. *dr. Otmar Pirkmajer* za tajnika *dr. Marjan Zajec*, za blagajnika pa narodni poslanec *Albin Koman*, dočim so v izvršnem odboru po trije delegati vsake sreske organizacije in od njih za kooptacijo predlagani ugledni nacionalni delavci. Imena odbornikov in podrobnejše poročilo o tem manifestantnem zboru JNS bomo objavili v eni prihodnjih številk.

Delegati so se razšli pozno popoldne v zavesti, da pomeni današnji dan važen mejnik ne samo v delu JNS v dravski banovini, marveč sploh v vsem nacionalnem življenju v Sloveniji

Kongres novinarjev

Za predsednika Jugoslovenskega novinarskega udruženja je soglasno izvoljen g. Stanko Virant, glavni urednik „Jutra“

Zagreb, 24. maja. o Ob veliki udeležbi novinarjev iz vse države se je vršil danes v zagrebškem Novinarskem domu kongres jugoslovenskih novinarjev ,ki je bil združen s proslavo 100letnice hrvatskega novinstva in 25letnice osnovanja hrvatskega novinarskega društva. Že včeraj so se zbrali v Zagrebu številni delegati, centralna uprava JNU pa je imela včeraj ves dan sejo, na kateri je razpravljala o vseh vprašanjih, ki so bila na dnevnem redu kongresa ter sestavila predloge resolucij.

Kongres sam se je pričel danes dopoldne ob 11. v dvorani Novinarskega doma. Med drugimi so bili navzoči ban savske banovine dr. Ružić in zagrebški župan Rudolf Erber, zastopnik komandanta IV. armije general Damjanović, predsednik Jugoslovenske akademije znanosti dr. Bazala ter zastopniki številnih kulturnih in prosvetnih organizacij. Zborovanje je otvoril predsednik centralne uprave g. Slavo Jutriša, direktor »Novosti«, ki je pozdravil odlične goste in zbrane novinarje ter sta bili na njegov predlog odposlani vdanostni brzojavki Nj. Vel. kralju in knezu namestniku. Nato je Krešo Kovačič govoril o hrvatskem novinarstvu, ki slavi danes pomembne jubileje ter orisal težko borbo novinarjev v vsej tej dobi. Tajnik JNU Vladislav Milenković je podal zanimiv referat o socialnem položaju novinarjev, dočim sta referata dr. Hergešića o 100letnici hrvatskega novinstva in Nike Smoljčića ob 25letnici hrvatskega novinarskega društva izšla v posebni brošuri.

Po tem oficielnem delu je bilo v Novinarskem domu kosilo, nakar se je ob 16. nadaljeval poslovni del kongresa. Po odobritvi poročil funkcionarjev centralne uprave ter odbora za prošnje in pritožbe je sledila razprava o zastopstvu JNU v upravi Novinarskega penzijskega fonda. Za ljubljansko sekcijo je bil izvoljen za zastopnika Franc Seunig, urednik „Jutra«. Nato so bile sprejete resolucije o tiskovnem zakonu, o cenzuri, o pokojninskem zavarovanju novinarjev ter o drugih stanovskih zadevah Kongres je končno soglasno sprejel razrešnico centralni upravi. Na predlog dosedanjega predsednika g. Jutriše je bil z aklamacijo izvoljen za novega predsetnika Jugoslovenskega novinarskega udruženja g. Stanko Virant, glavni urednik listov konzorcija »Jutra«, ki se je v lepih besedah zahvalil za izvolitev, obenem pa je izrekel zahvalo dosedanjemu predsedniku g. Jutriši in marljivemu tajniku Dragu Miljenkoviću. S tem je bil dnevni red izčrpan in je novo izvoljeni predsednik kongres zaključil.

Takoj nato se je vršila seja novoizvoljene centralne uprave, na kateri se je konstituirala. Za podpredsednika sta bila izvoljena Andra Milosavljević, urednik »Politike« in dr. Branko Sokolić, urednik »Jutarnjega lista«, za tajnika Grgur Kostić, glavni urednik »Vremena«, za blagajnika pa dr. Oton Krstanović, sotrudnik »Politike«.

Nocoj je bila na čast novinarjem prirejena svečana predstava v gledališču. Dali so opero »Aido«. Po predstavi je bil sprejem pri banu dr. Ružiću. Jutri si bodo novinarji ogledali zagrebška komunalna podjetja in razne kulturne ustanove.

Oster kurz v Palestini

Voditelji upornih Arabcev internirani — Krvavi spopadi med uporniki in vojaštvom — Mnogo ranjenih

Jeruzalem, 24. maja. AA. Palestinska vlada je izdala nove zelo stroge ukrepe zaradi najnovejših neredov, ki so jih deloma izzvali Arabci, deloma pa tudi Židje. Predvsem je snoči prepovedala konferenco arabskih županov, ki bi se bili morali danes sestati v Ramali v neposredni bližini Jeruzalema. Hkratu pa je odredila, da se imajo nekateri arabski voditelji internirati. Že snoči je bilo na podlagi te odredbe pet arabskih mladinskih prvakov aretiranih.

Vendar so se nemiri nadaljevali. Kljub obsednemu stanju se je zvečer v Omarovi džamiji zbralo preko 3.000 arabskih muslimanov. Policija je džamijo obkolila, in do davi je ni nihče smel zapustiti. Do večjih neredov je prišlo v Nablosu, kjer so se demonstranti zabarikadirali. Demonstrante je tedaj napadla četa škotskih planincev. Demonstranti so jih odbili s kamenjem in streli iz revolverjev ter takoj nato prešli v protinapad. Vojaštvo je tedaj moralo rabiti orožje in je bilo v kratkem ostrem spopadu ranjenih večje število ljudi.

Abesinski cesar na poti v London

Iz Jeruzalema je odpotoval na angleški križarki — V Londonu mu pripravljajo svečan sprejem

London, 24. maja. AA. Abesinski cesar Haile Selasi se je že ves čas, kar se je mudil v Jeruzalemu, pripravljal na potovanje v Anglijo. Kakor znano, so spočetka krožile govorice, da angleška vlada ne bi želela, da bi takoj prišel v London, po najnovejših vesteh pa je na prizadevanje cesarjevih zastopnikov pristal na to, da se preseli v London, toda pod pogojem, da za časa, ko bo bival na angleškem ozemlju, ne bo započel nikake akcije proti Italiji. Ko je bil o tem vprašanju dosežen sporazum, je angleška vlada stavila cesarju na razpolago križarko »Capetown«, s katero se je v petek zvečer s celokupnim spremstvom odpeljal iz Haife proti Gibraltarju.

Nekaj minut pred odhodom je v bližini luke nenadoma eksplodiralo bomba. Dve osebi sta bili lažje ranjeni. Kakor se zatrjuje, ta atentat ni bil naperjen proti abesinskemu cesarju. Vendar je policija nemudoma nastopila z vso strogostjo in v nekaj minutah v pristanišču ni bilo žive duše razen cesarja in njegovega spremstva, zastopnikov oblasti in častne čete. V Gibraltarju prestopi cesar na neko potniško ladjo, s katero se bo prepeljal v Dover. Iz Dovra prispe z avtomobilom v London. Kakor zatrjujejo dobro poučeni krogi, se v Londonu medtem pripravljajo, da ga sprejmejo z vsemi častmi. Uradno pa o teh pripravah ni bil izdan še nikak komunike Angleška vlada noče z nikakršno gesto povečati napetosti, ki vlada med Anglijo in Italijo. Hkratu pa tudi ne namerava indirektno priznati novega cesarja Abesinije, kar bi se presojalo po tem, če abesinskega cesarja Haila Selasija ne bi sprejela z določenim ceremonialom.

Prepovedan shod združene opozicije

Beograd, 24. maja. p. Za danes napovedani shod združene opozicije v Kruševcu je vlada prepovedala. Kljub temu je bilo zbranih precej ljudi in so sklicatelji skušali držati shod. Policija je zborovalce razgnala.

Stavka v Trebči

Kosovska Mitrovica, 24. maja. p. Snoči je prispel iz Londona pravni zastopnik angleške tvrdke, ki izkorišča rudnik Trepčo, kjer so, kako rznano, rudarji proglasili stavko. Rudarji so trdno odločeni vztrajati pri svojih zahtevah ter uživajo simpatije vse javnosti. Kmetje pošiljajo stavkujočim rudarjem podporo v hrani in denarju. Celo neki Arnavt z albanske meje je poslal stavkujočim 80.000 Din.

Beograd, 24. maja. p. Danes je bil letni občni zbor beograjske borze. Zborovanju so poleg številnih predstavnikov gospodarstva prisostvovali tudi predsednik vlade g. dr. Stojadinović, finančni minister Dušan Letica in viceguverner Narodne banke dr. Ivo Belin. Po odobritvi poročil je bila izvoljena nova uprava.

Ustavna reforma v Sovjetski Rusiji

Pariz, 24. maja. AA. Po informacijah agencije Havas bo nova sovjetska ustava uvedla parlamentarni sistem z dvema zakonodajnima domoma. Narodni poslanci bodo voljeni direktno na osnovi splošne volilne pravice. V drugem domu, ki se bo imenoval dom nacionalistov, se bodo zbrali delegati, ki jih bodo izvolile posamezne sovjetske republike. V glavnem bo nova ruska ustava sestavljena po švicarskem zgledu. Poslanski kandidati ne bodo določeni individualno po svojih pristaših, nego po posameznih organizacijah, tovarniških in drugih prizadetih udruženjih.

Intervencija Vatikana v Berlinu

Varšava, 24. maja. AA. Glasilo nemških katolikov v Poljski »Der Deutsche« poroča, da je neki zastopnik Vatikana pred kratkim prispel v Berlin in se pričel pogajati z nemško vlado za proglasitev splošne amnestije za katoliške duhovnike in lajike, ki so bili obsojeni zaradi takozvanih deviznih tihotapstev. V Rimu so to amnestijo pričakovali že 1. maja. Tedaj pa je bil izpuščen iz zapora le msgr. Ludvik Völker, predsednik katoliških udruženj v Nemčiji. List pravi dalje, da je nemška tajna policija te dni v raznih industrijskih centrih izvršila celo vrsto novih aretacij. Sedaj so bili večinoma aretirani člani bivše socialistične stranke.

Kronanje angleškega kralja

London, 24. maja. AA. »Sunday Express« poroča, da bo Nj. Vel. kralj Edvard VIII. kronan 27. maja prihodnjega leta. Dekret o kronanju bo podpisal kralj sam že prihodnji petek. Dan nato bo dekret objavljen po običajnem starem ceremonialu po vseh glavnih ulicah Londona. V ostalem so se razširile vesti, da bo po kraljevi odredbi bržkone prodana dosedanja rezidenca, Buckinghemska palača. Prodali jo bodo skupno s stranskim zgradbami in parkom za tri milijone funtov šterlingov. Po kraljevi odredbi bodo zgradili nov dvor, ali pa bo za glavno rezidenco proglašena St. Jamenska palača, ki jo je kralj še kot Waleški princ zelo ljubil. Že pokojni kralj Jurij V. se je bavil z mislijo, da bi premestil svojo rezidenco iz centra Londona.

Letalski dan v Angliji

London, 24. maja. AA. Včeraj so po vsej Angliji priredili takozvani letalski dan. Po vsej državi se je vršilo veliko število letalskih svečanosti. Na 10 letališčih so uredili velike letalske razstave. Najmodernejša letala so izvajala velike poskusne polete, pri katerih je sodelovalo tudi občinstvo. Namen vseh teh prireditev je bil, da se najširšim slojem pokaže razvoj angleškega vojnega letalstva. Vlada je pred kratkim izdala proglas, v katerem poziva rezerviste mlajših letnikov, naj se prostovoljno javijo v službo pri vojnem letalstvu. Zgodilo pa se je tudi več nesreč. V Bristolu se je težko poškodoval neki vojaški letalec. V Folkestonu se je vojno letalo zaletelo v drog za električno napeljavo in se vnelo. Oba oficirja sta se smrtno ponesrečila.

Stavka občinskih uslužbencev v Lvovu

Lvov, 23. maja. w. Tu je izbruhnila stavka občinskih nameščencev. Oblasti so zagotovile preskrbo prebivalstva z vodo, plinom in elektriko.

Turnir v Nauheimu

Nauheim, 24. maja. AA. V osmem kolu mednarodnega šahovskega turnirja je dr. Vidmar premagal Weisgerberja, Keres pa Boscha. Partije Alichin-Heinicke, Bogoljubov-Relstab, Ahues-Stahlberg so se končale remis. Stanje točk je po osmem kolu naslednje:

Alichin in Keres 5 in pol, Ahues 5, Stahlberg, Relstab in Bogoljubov 4 in pol, Heinicke 4, dr. Vidmar 3 in pol, Weisgerber 2, Bosch 1.

Kronika od sobote do ponedeljka

Ljubljana, 24 maja.

Nedelja, ki smo jo doživeli po neprestanem deževju izza ledenih in deževnih majskih patronov, je bila ena najlepših v letošnji pomladi. Polna sonca, ki obeta za letošnje leto izdatno vročino, brez vetra, nekoliko še soparna, vendar kar idealna za izlete. Bilo je zatorej živahno daleč po izletiščih izven Ljubljane, a tudi v mestu samem se je dopoldne kakor proti večeru razgibalo življenje. Mir pa se ni kalil nikjer in primerile se niso — vsaj do večera — nobene hude nesreče.

Bežigrajski pevci

V društvenem lokalu pri Rebcu so se snoči zbrali člani pevskega društva »Bežigrad« k rednemu letnemu občnemu zboru. Zbrane je pozdravil predsednik g. Tone Čamernik, poseben pozdrav je pa veljal častnemu predsedniku g. dr. Tavzesu. Predsednik je kratko orisal društveno delo, poudarjajoč, a lani Bežigrajčani niso mogli prirediti samostojnega koncerta, pač pa so sodelovali na akademiji Rdečega križa v Delavski zbornici in trikrat nastopili v radiu. Da so bili pevci marljivi, je pač dokaz, da je bilo lani 96 dobro obiskanih vaj. Društvo je imelo 6000 Din denarnega prometa, a kakor večino naših organizacij tudi Bežigrajčane tare kriza. Kljub vsemu pa gleda članstvo z optimizmom v bodočnost. Pri volitvah je bil znova za predsednika izvoljen g. Tone Čamernik, ostali odbor bo konstituiran na prvi prihodnji seji.

Fotografska razstava zaključena

Danes so se zaprla vrata Jakopičevega paviljona, kjer se je od 4. maja dalje vršila druga mednarodna fotografska razstava, ki je vzbudila v Ljubljani kakor tudi med deželani in daleč po državi veliko pozornost. Zlasti je bila velike važnosti za lepo se razvijajočo našo mlado fotografsko umetnost. Razstava je dosegla namen v vsakem pogledu, v moralnem, propagandnem in gmotnem, saj jo je ogledalo več tisoč obiskovalcev, zadnje dni so jo pa zlasti pridno posečale naše šole. Tako je tudi prav, saj je treba že mladini vcepiti ljubezen do fotografiranja. Prirediteljem ki so se s to razstavo spet krepko afirmirali v naši javnosti, veljajo čestitke in priznanje.

Pred splošno stavko stavbinskega delavstva

Naše stavbinsko delavstvo se že delj časa nahaja v mezdnem gibanju ki je spričo labih in mizernih plač delavcem razumljivo. Gibanje je doseglo zadnje dni višek. Sklicana je bila anketa, na kateri naj bi bil dosežen sporazum med delodajalci in delavci, a ker do tega ni prišlo, grozi, kakor čujmo, stavbinsko delavstvo z generalno stavko, ki utegne izbruhniti že s ponedeljkom.

Parlament zasebnih nameščencev iz Slovenije

Zastopanih je bilo 20 društev — številke pričujejo

Ljubljana, dne 24. maja.

V predavalnici Delavske zbornice je danes vse dopoldne zasedal parlament elitnega zastopstva strokovnih nameščenskih organizacij iz vse dravske banovine. Vršil se je redni 14. občni zbor Zveze društev privatnih nameščencev. Prisotni delegati so zastopali 20 društev in podružnic, le šest se jih je opravičilo zaradi prevelike oddaljenosti. Zbrani so bili delegati iz Ljubljane, Maribora, Ruš, Slovenske Bistrice, Jesenic, Kranja, Trbovelj, Hrastnika, Zagorja, Kočevja, Krmelja, Laškega in Mežice.

Zborovanje delegatov, ki je poteklo v vzornem redu in na višini strokovnega obravnavanja vseh vprašanj, je vodil predsednik Zveze g. Joško *Zemljič* iz Ljubljane. Pozdravil je prisotne goste, in sicer direktorja Pokojninskega zavoda g. drja. *Vrančiča*, predsednika bolniške blagajne TBPD g. *Martelanca* in direktorja iste blagajne g. Antona *Pogorška*, predsednika TBPD g. Petra *Klinarja*, zastopnika Delavske zbornice g. Ivana *Tavčarja*, zastopnika NSZ g. dr. *Alujeviča*, zastopnika ljubljanske podružnice *Botiča* gg. *Pleška in Hermana* in zastopnika Zveze pomočniških odborov g. Vladimirja *Kravosa*. Vsi imenovani zastopniki so osebno izrekli svoje pozdravne besede, zastopniki ustanov socialnega zavarovanja pa tudi zanimiva in obširna izvajanja o delu in programu teh ustanov.

Poslovna poročila Zvezinega tajnika dr. *Janka Köstla* in blagajnika *Cirila Likarja*, ki so bila včlanjenim organizacijam pravočasno dostavljena, vsebujejo vzorno sestavljeno, obsežno gradivo o udejstvovanju Zveze in njenih organizacij v preteklem poslovnem letu. Izvršeno delo nedvomno uvršča Zvezo z vsemi priključnimi organizacijami v najmočnejšo strokovno centralo organiziranega nameščenskega pokreta v dravski banovini. Zveza ima zdaj včlanjenih 26 samostojnih nameščenskih strokovnih društev in njihovih podružnic v vseh večjih krajih naše banovine. V preteklem poslovnem letu je nanovo pristopilo Društvo zasebnih in avtonomnih nameščencev v Kočevju, nadalje je prijavilo svoj pristop Društvo slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov v Celju. Nameščenci svinčenega rudnika v Mežici so se osamosvojili v lastni obratni organizaciji. V preteklem poslovnem letu je Zveza posvetila veliko dela organiziranju poverjeništev v vseh manjših krajih, kjer ni dovolj nameščencev za lastno organizacijo ali podružnico. Samo na bivšem Kranjskem je bilo ustanovljenih 18 poverjeništev. Zdaj pride na vrsto mariborski in celjski del dravske banovine.

Upravno delo Zvezinega tajništva je bilo izredno. Pisarna je sprejela in odposlala 2002 dopisa. Razen tega je pošiljala redne okrožnice o delu delegatov Zveze v raznih socialnih ustanovah. Tudi Zvezina blagajna je izkazala velik denarni promet. Vseh dohodkov je bilo okrog 70.000 Din, izdatkov pa nekoliko manj, da je saldo aktiven. Splošni podporni fond je narastel na 123.000 Din. Zveza izdaja lastno mesečno revijo »Organizator«, ki uživa v nameščenskih krogih velik ugled.

Znatno impozantnejše so številke o delu v Zvezi včlanjenih društev. V teh društvih je bilo v preteklem poslovnem letu okrog 300 sej, članskih sestankov, predavanj in občnih zborov. Vsa društva izkazujejo v administraciji 6296 prejetih in odposlanih dopisov. Na članarini so društva inkasirala v preteklem poslovnem letu okrog 167.000 Din, od katerega so le majhen del odvedla Zvezi, vse ostalo so obdržala v svoji lasti in uporabi. Na brezposelnih podporah so društva izplačala v preteklem poslovnem letu okrog 34.000 Din. *V teh društvih je bilo nad pol milijona Din denarnega prometa.*

Ta so številke, ki same najbolj govorijo o pomenu organiziranega strokovnega pokreta privatnega nameščenstva v dravski banovini pod okriljem Zveze društev privatnih nameščencev. Občni zbor je soglasno izrekel zaupnico odboru na predlog delegata *Velepiča* z Jesenic.

Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: *Joško Zemljič*, predsednik, Franc Volčanšek iz Trbovelj, I. podpredsednik, Leban Rado in Maribora, II. podpredsednik, Ivan Dežman iz Ljubljane, III. podpredsednik, M. Martelanc, tajnik, Ciril Likar, blagajnik, Ivan Tavčar in dr. Janko Köstl, odbornika vsi iz Ljubljane, Rudolf Gonelli iz Trbovelj, Ivan Velepič z Jesenic in Jože Šimenc iz Tacna, revizorji.

Po referatih o poslovanju Pokojninskega zavoda, o bolniškem zavarovanju, o ostali socialni zaščiti in o programatičnih osnovah našega pokreta je občni zbor sprejel resolucije, v katerih se zavzema med drugim za enotno socialno zavarovanje zasebnih nameščencev v dravski banovini, za ohranitev delovnega prava za nameščence v obrtnem zakonu, za uredbo o odpiranju in zapiranju trgovskih in obrtnih poslovalnic, za večji opoldanski odmor in za popoln nedeljski počitek na deželi, za povečanje Šlajmerjevega sanatorija v Ljubljani in za nov sanatorij za nameščence v Mariboru, za zidavo konvikta za šolajočo se mladino zasebnih nameščencev v Ljubljani, za zidanje stanovanjske hiše na Jesenicah od strani Pokojninskega zavoda. Nadalje se je občni zbor izrekel proti zniževanju državnih naročil v Sloveniji in za vrnitev bednostnega fonda delavcem in nameščencem.

Matica bratov izza meje

Društvo „Soča“ je podalo obračun vztrajnega dela

Ljubljana, 24. maja.

V steklenem salonu »Pri levu« je bilo v soboto spet živo. Zbrala se je številna družina »Soče«, matične organizacije naših emigrantov, da čuje poročila odbora o delovanju v preteklem poslovnem letu. Vse navzoče je prisrčno pozdravil predsednik dr. Tone *Šaplja*, zlasti še delegate bratskih društev: za Tabor in Branibor dr. Deklevo, starešino primorskih akademikov dr. Čermelja, za Klub primorskih akademikov g. Obada, zastopnika Oblastnega in krajevnega odbora JS g. Marjanovića, zastopnika sokolskega društva Zgornje Šiške starosto Kocha, starosto bežigrajskega Sokola Urbančiča in druge. Lepo zahvalo je izrekel tudi listom za moralno podporo.

Kratko je nato predsednik očrtal delo društva, naglašujoč, da je bila »Soča« tudi lani izredno delavna na nacionalnem, kulturnem, še zlasti pa na karitativnem poprišču. Priskočila je z izdatno podporo na pomoč bratskemu društvu Taboru. Lani je proslavila 15-letnico obstoja in proslave je dokazala, kako ljubijo člani svojo organizacijo. Sočani so se poklonili manom pokojnega kralja Uedinitelja na Oplenac je odpotovalo okoli 100 članov. Svojo kulturno misijo je vršila »Soča« s predavanji v jesenski in zimski sezoni, ki so bila dobro obiskana, za program je pa vneto skrbel g. Josip *Sfiligoj*. Predsednik je zaključil z vzklikom: Bog ohrani mladega kralja! Živela močna Jugoslavija!« kakor en mož se je vsa dvorana gromko odzvala in trikrat vzkliknila: »Živio!«

Dvanajst tipkanih strani tajniškega poročila zgovorno priča o delu »Soče« v preteklem letu. Tajnik je navajal, da je tudi lanska poslovna doba potekla v težkih nacionalnih borbah, preizkušnjah in težkočah gospodarskega in socialnega značaja, a kljub temu beleži društvo lepe uspehe. S pieteto se je tajnik spominjal 13 umrlih članov, katerih spomin so navzoči počastili stoje in vzklikajoč: »Slava!« Kratko je nato tajnik očrtal pomen društva. Matično društvo šteje 706 članov, podružnica v Celju 350, v Dolnji Lendavi 150, na Jesenicah 110, v Murski Soboti 82 in v Novem mestu 78, skupaj 1476 članov. Članstvo matice je padlo za 206 članov, kar gre na račun znižanja prejemkov državnemu in samoupravnemu osobju. Ker so člani po večini družinski očetje in matere, lahko trdi, da se pod »Sočinim« praporom zbira okrog 4500 duš. Spričo hudih gospodarskih prilik je bilo lansko delovanje društva seveda nekoliko otežkočeno in društvo ni bilo pred lahkimi nalogami. Odbor se je tega v polni meri zavedal in je s podporo odsekov in članstva storil svojo dolžnost. Največjo pažnjo je posvetil socialni akciji, žal pa so ravno viri za to svrho letos najbolj usahnili. Zato se je »Soča« obrnila za podporo na oblastva in je dosegla delen uspeh. Bratskemu društvu »Tabor« je naklonila iz svojih sredstev 10.000 Din v fond za dvig zavetišča na Viču, a s podporo »Soče« je bila tudi dvignjena zgradba »Tabora« na Viču za eno nadstropje, da ima zdaj tam za prvo silo zavetje okoli 100 mož in fantov. Iz zapuščine po pokojnem novinarju Ivanu Kavčiču uredniku »Slovenskega Naroda« v Ljubljani, je »Soča« prejela 4975 Din za podeljevanje podpor primorskim visokošolcem iz kranjskega dela Julijske Krajine. Vrle odbornice so pri neki nabiralni akciji tudi nabrale več tisočakov. S tem denarjem je bilo pomagano marsikateremu bednemu rojaku.

Posebno poglavje društvene delavnosti tvorijo predavanja, ki slove po svoji vsebini in zanimivosti in so postala tako popularna da jim je društvo samo nadelo naziv: *»Sočina ljudska univerza«*. Med stalne društvene predavatelje šteje »Soča« ugledne osebnosti, učenjake, univerzitetne profesorje, strokovnjake publiciste, novinarje. *Kako važno kulturno misijo vrši »Soča«, dokazuje lep obisk in pa število predavanj, saj jih je bilo od ustanovitve društva do danes 235. Lani je bilo 12 predavanj in komemoracij.* Društvo je imelo tudi 5 raznih prireditev. Narodno obrambnemu delu je posvečalo vso pozornost. Odboru za postavitev spomenika pokojnemu vladarju je »Soča« prispevala 1000 Din. Letos so nadaljevali tudi prodajo razglednic primorskih narodnih noš, ki jih je društvo okoli 30.000 založilo za propagando. V prijateljskih stikih je bila »Soča« z raznimi društvi, sodelovala je pri nacionalnih akcijah in manifestacijah, vsega skupaj na 20 prireditvah.

Tudi podružnice marljivo delujejo. Prednjači pa celjska. Opuščena je bila samo podružnica v Bohinjski Bistrici, ker med članstvom ni bilo zanimanja. Tajnik je zaključil obširno poročilo s prošnjo, naj vsi dobrotniki, sodelavci in pristaši društva tudi v bodoče »Soči« ohranijo svojo zvestobo in naklonjenost.

Za blagajno je poročal g. Sfiligoj, navajajoč, da je bilo 108.912 Din prometa. Taboru je nakazala »Soča« 20.000 Din, v zadnjih 3 letih 400 prosilcem 40.000 Din, za božičnico v 4 letih 680 družinam raznih živil in obleke za 60.000 Din. Odkar obstoji društvo, je »Soča« izdala brezposelnim za 150.000 Din. Za prireditveni odsek je poročal g. Čotar, za istrsko obitelj prof. Bačić, nato pa so bile volitve, pri katerih so bili izvoljeni: za predsednika dr. Dinko Puc, v odbor Josip Bačić, Lipe Bačnar, Drago Borban, Franc Gorkič, Anton Čotar, Ivan Pavšič, Peter Pavlovič, dr. Josip Prodan, dr. Boris Puc, dr. Joahim Ražem, I. Sancin, Josip Sfiligoj, Lavoslav Slamič, dr. Tone Šaplja, Lojze Trampuž, Lojze Turel, Jože Urbančič, Marko Velikonja, za namestnike Miha Kenda, Rudolf Saksida, Dorče Koch in Drago Česnik, v nadzorstvo pa Franc Batjel, Saša Golia in Marko Gerzinič. H koncu se je dr. Ražem zahvalil predvsem odbornikom za njihovo plodno delo v korist »Soče«. Večer je potekel v najlepšem soglasju, ki je prepričevalno jamstvo nadaljnjega složnega dela v prid primorskim rojakom.

PRI HEMOROIDIH, BOLEČINAH V KRIŽU, ZASTOJU KRVOTOKA V JETRIH IN NEZADOSTNEM IZLOČEVANJU IZ ŽOLČA, nastalem zaradi zapeke, se dosežejo z naravno

FRANZ - JOSEFOVO

vodo odlični uspehi. Bolniki radi uživajo preskušeno

FRANZ - JOSEFOVO

grenčico, ki se tudi pri pogostejši uporabi dobro obnese.

Ogl. reg. S. br. 15485/35

Nenavadno pospešena pospešenost

Zaradi katere se večerni vlak ne ustavlja več v Polju

Polje, 23 maja

Ker ni običaj, da bi se v voznih redih naših železnic pojasnjevala ali utemeljevala potreba in koristnost sprememb ki so bile uvedene z novim voznim redom, je prav, da se na tem mestu pojasnijo potnikom, ki potujejo k Devici Mariji v Polju ali pa odpotujejo s te postaje, koristi, ki jih imajo uprava železnice in potniki, odkar večerni osebni vlak ne postoji več na postaji D. M. v Polju. Najbolj frekventirani postaji na progi Ljubljana—Zidani most, predmestni postaji Devici Mariji v Polju je bila odvzeta pravica do večernega vlaka, in to zaradi — pospešene pospešenosti.

Ta vlak je namreč, preden je stopil novi vozni red v veljavo, čakal v Zidanem mostu samo 40 minut na nadaljno vožnjo. Zdaj pa, ko zaradi pospešene pospešenosti ta vlak na postaji pri D. M. v Polju ne postoji več, marveč moško in pospešeno piha kar v Zalog, čaka v Zidanem mostu na nadaljnjo vožnjo kar 4 minute več, kar je prav imponirajoč rezultat. Splošna korist te pospešenosti se ne da ovreči. Kolodvorska restavracija v Zidanem mostu, trafika, knjigarna in nedvomno še tudi kateri drugi pridobitniki v Zidanem mostu imajo koristi od podaljšanega čakanja vlaka, v 4 minutah se že dokaj več popije, pokadi, poje in prečita kar vse je v zvezi z drugo pospešenostjo, namreč s pospešenim denarnim obtokom, od katerega ima vedno koristi tudi splošnost. Spremembi voznega reda v tem pogedu ne gre kaj očitati in ni na mestu razburjanje potnikov, ki potujejo k D. M v Polju obiskovalcev umobolnice na Studencu in drugih, ki na postaji pri D. M. v Polju zvedo, da večerni osebni vlak na tej postaji ne postoji. Tudi razburjanje onih, ki ne morejo pravočasno dospeti na večerni lokalni vlak Ljubljana—Zalog, ki odhaja 10 minut pred odhodom osebnega vlaka, nekaj minut po 18. uri, bi lahko izostalo, ako bi pokazali malce potrpljenja. Ostanejo naj lepo v delavnicah in pisarnah, saj od pol 18. do 18. ure itak najraje dežuje. Na suhem bodo; mojstri in šefi jim bodo že dali dela, da jim ne bo dolgčas. Ob 19. pa imajo drugo »rezervo«, ki jih bo popeljala v Polje. Večerjali bodo sicer eno uro pozneje, zato pa bo češpljeva kaša, ki je toli priljubljena jed vsakega starejšega človeka in ki se s tako trdovratno počastnostjo hladi, po enournem hlajenju lepo ohlajena. Tudi se za eno uro poznejša večerja kompenzira z nepobitnim dejstvom, da se bo ponovna lakota javila eno uro pozneje.

Za potnike, ki se zaradi nepoznanja voznega reda vsedejo v osebni vlak namenjen k Devici Mariji v Polju, kjer, kakor že povedano, večerni vlak ne stoji več, je tudi poskrbljeno. V Zalogu jih izvagonirajo in jim prodajo nove vozne listke za nazaj, za postajo D. M. v Polju, kamor jih potegne, samo po polurnem čakanju, lokalni vlak Zalog — Ljubljana. Ako se izvagoniranim potnikom zdi taka vožnja k D. M. v Polju vendarle malo preveč komplicirana in jih to razburi, imajo priliko, da pokažejo Devici Mariji v Polju fige in se popeljejo v svoje zadoščenje lahko kar nazaj v Ljubljano.

Važno za potnike, ki bi radi na postaji D. M. v Polju vstopili na večerni osebni vlak proti Zidanemu mostu, je pa to, da lahko potujejo peš na postajo v Ljubljano ali pa v Zalog, oziroma lahko vstopijo na postaji pri D. M. v Polju v lokalni vlak Ljubjana — Zalog. V Zalogu izstopijo in nadaljujejo vožnjo z osebnim vlakom, ki prispe v Zalog približno v 15 minutah po lokalnem vlaku.

Žrtve so torej prav neznatne nasproti uspešni, štiriminutni pospešenosti, ki je bila dosežena z ukinjenjem postajanja večernega osebnega vlaka pri D. M. v Polju. Ako je zdaj prvi večerni lokalni vlak Zalog — Ljubljana natrpan do skrajnosti, je bilo to neizbežno, saj se vsakdo trudi, da, če le more, ujame prvi lokalni vlak Ljubljana — Zalog. Strah, da bi potniki v natrpanih vozovih mogli nalezti tuberkulozo, ker dihajo potniki drug drugemu kar v usta, tudi ni povsem upravičen saj bacili ne frčijo tako nemoteno v pljuča, kakor pečene piške v želodec. Vlaku dodati še en voz ne bi kazalo, ker se mora uprava železnice ravnati po želji večine teh potnikov, in ti so najbolj zadovoljni in veseli v vozu, ako je nabito poln. Bolj pametno bi bilo dobiti v vsak voz po enega Jožefa, pa ne bo nihče več mislil na tepreklicane bacile in na žrtve, ki jih mora doprinašati na korist potnikov ki dospejo žejni in lačni v Zidani most.

Slovesnosti jadranskega praznika v Mariboru

Blagoslovitev mladinskih praporov in zbor oblastnega odbora JS

Maribor, 24. maja.

Maribor je bil danes v znamenju stremljenj obmejnega okoliša za popularizacijo jadranske misli v kar najširših plasteh obmejnega prebivalstva, zlasti pa šolske mladine. Slovesnosti dnevašnjega krasno uspelega jadranskega dne so se pričele s svečanostjo razvitja in blagoslovitve zastav mariborskih podmladkov Jadranske straže, po slovesnostih na Glavnem trgu in na Trgu svobode pa je bila ob 10. v posvetovalnici mestnega poglavarstva redna letna skupščina oblastnega odbora Jadranske straže v Mariboru.

SLOVESNOSTI NA GLAVNEM TRGU

Že pred 8. uro so se zbrali na Glavnem trgu pred rotovžem okoli Marijinega spomenika učenci in dijaki mariborskih šol, da v domoljubni zbranosti in zanosni jadranski stražarski zavesti prisostvujejo prisrčni svečanosti. Seveda se je zbrala na Glavnem trgu tudi velika množica občinstva, ki je pozorno sledilo slavju. Med predstavniki so bili mestni poveljnik general Milenković, poveljnik inž podčastniške šole podpolkovnik Cener, mestni predsednik dr. Juvan in ravnatelji vseh mariborskih srednjih, strokovnih in meščanskih šol.

Podmladkarje in šolsko mladino je nagovoril predsednik Oblastnega odbora JS g. dr. Franjo Lipold. V zanešenem nagovoru je podčrtal pomen današnjega dne in smisel jugoslovenske in pomorske zavesti. Pozval je mladino, naj goji to zavest v svojih srcih, da bo zajamčena našemu narodu lepša bodočnost. Stolni župnik msgr. Umek je nato blagoslovil vseh devet praporov, nakar jih je razdelil predsednik Oblastnega odbora g. dr F. Lipold zastavonošam, ki so izrekli svečano zaobljubo, botrice pa so na vsak prapor priple lep trak. Praporu podmladka državne učiteljske šole je kumovala namestnica gdč. Jelisava Petrićeva, Trgovske akademije ga. Marta Gintzova, Vinarske in sadjarske šole ga. Milka Priolova, Gozdarske šole namestnica ga. Marija Klešnikova, I. deklliške osnovne šole ga Mila Jančičeva, III. deške osnovne šole gdč. Olga Miklavčičeva, IV. deške osnovne šole ga. Betka Hutterjeva, samostanske osnovne šole ga. Angela Juvanova, praporu podmladka II. dekliške meščanske šole pa ravnateljica ga. Antonija Stupca. Po razdelitvi praporov je imel primeren nagovor na mladino stolni župnik g. Umek, ki je naglašal potrebo ljubezni do domovine in do vseh njenih naravnih lepot. O praporih kot simbolih zvestobe in ljubezni je spregovoril mladini tajnik Oblastnega odbora g. Janko Pirc.

Podmladkarji z ostalo šolsko mladino so nato zapeli himno »Mi Jadranski smo stražarji«. Sledilo je cerkveno opravilo, ki ga je opravil stolni župnik msgr Umek. Po opravilu je vojaška godba zaigrala državno himno in je bila slovesnost zaključena. Z godbo na čelu so se zastavonoše vseh mariborskih šol, vsi podmladkarji in vsa ostala mladina podali po Gosposki ulici na Trg svobode, kjer je bil mimohod in pozdrav zastavam, nato pa razhod.

V MESTNI POSVETOVALNICI OBČNI ZBOR JS

V mestni posvetovalnici so se ob 10. zbrali številni delegati krajevnih odborov in poverjeništev ter mnogi predstavniki mariborskega kulturnega, gospodarskega in nacionalnega življenja k XI rednemu letnemu občnemu zboru mariborskega Oblastnega odbora Jadranske straže. Navzoči so bili tudi predstavniki civilnih, vojaških in cerkvenih oblastev. Občni zbor je otvoril predsednik dr. Lipold, ki je toplo pozdravil zbor in omenil, da je pismene pozdrave poslal ljubljanski Obastni odbor. Želel je, da bi zborovanje poteklo v lepi harmoniji, ki je potrebna za dosego vzvišenih smotrov jadranske misli. Z občnega zbora je bila nato odposlana vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II in pozdravna brzojavka izvršnemu odboru JS v Splitu. Po izvolitvi kandidacijskega odbora so sledila poročila tajnika Janka Pirca, blagajnika Anteja Lavrenčiča in predsednika nadzornega odbora dr. J. Leskovarja. Poročila so pričala o zares marljivem in živahnem delovanju za popularizacijo jadranske ideologije in pomorske zavesti. Oblastni odbor šteje okoli 40 edinic, ki živahno delujejo. Organizacija podmladka je v sestavu JS prav živahno delovala in je razširjena skoraj po vseh osnovnih, meščanskih, srednjih in strokovnih šolah.

Posebno ponosen pa je lahko Oblastni odbor JS v Mariboru na krasno uspelo akcijo, katere rezultat je Mladinski dom v Bakru, ki nosi ime po blagopokojnem viteškem kralju. Poleg intenzivnega organizacijskega dela, ideološkega usmerjevanja ter ekonomsko finančnega dela in akcije za Jadranski dom v Bakru je bilo zelo obsežno tudi delo v podrobnostih administracije, saj je bilo izdanih 1756 okrožnic in je bilo razposlanih nad 10.000 prospektov za letovanje, namenjenih 911 šolam. Aktiva so znašala v preteklem letu 526.811 Din, pasiva ravno toliko z dobičkom 177.537 Din iz leta 1935. Vrednost Mladinskega doma v Bakru je 219.218 Din.

NOVA UPRAVA

Pri volitvah je bil soglasno izvoljen za predsednika Oblastnega odbora g. dr Franjo Lipold, v upravni odbor pa gg. brigadni general M. Milenković, mestni predsednik dr. Juvan, sreski načelnik P. Popović, msgr. Umek, dr. Vrečko, dr. Goričan iz Celja, Ladislav Jerše iz Ptuja, dr. Gorišek od Sv. Lenarta v Sjov. goricah, dr. Rapotec, Janko Pirc, Ante Lavrenčič, S. Petrović, inž. Šlajmer, ravnatelj Mastnak, Drago Paljaga, Avgust Amalietti, Drago Jug, ravnatelj dr. Heric, dr. Jančič, prof. dr. Sušnik, inž. Kukovec, inspektor v p. dr. Kotnik iz Celja ter ga. Marija Maistrova in ga. Lidija Miovičeva. V nadzornem odboru so: Franjo Bureš, Lovro Budihna, Ferdo Pinter, dr. J. Leskovec in Anica Ašičeva.

Občni zbor sta še pozdravila mestni predsednik dr. Juvan in msgr. Umek v škofovem imenu, nakar je z bodrilnimi besedami k nadaljnjemu vztrajnemu delu zaključil predsednik dr. Lipold lepo uspeli zbor. Občnemu zboru je sledil delegatski sestanek pod predsedstvom g. dr. Lipolda, ki je razpravljal pereče in aktualne organizacijske zadeve Jadranske straže.

*

»Lojze« je pričel voziti.

Z današnjim dnem je pričel voziti na avtobusni progi Maribor-Celje novi veliki avtobus znamke MAN s takozvanimi Dieslovimi motorji, katerih prednost je, da se doseže lahko normalna brzina 70 km na uro in da je poceni pogonska sila, saj se porabi za pogon motorja okrog 25 l plinskega olja in tričetrt litra olja na 100 km. Voz ima 33 sedežev, meri v dolžini 9-18 m in ima tudi lastno kurjavo s toplim zrakom. Včeraj so ga preizkusili na posebni vožnji, ki so se je udeležili predstavniki mestne občine z mestnim predsednikom na čelu in zastopniki raznih oblastev in korporacij. Pri tem so novo vozilo krstili na ime sedanjega mestnega predsednika, za »Lojzeta.«

Vlomilci v akciji.

Neizsledeni storilci so vrši v Kostajnškovo trafiko na Pobrežju, iz katere so odnesli nekaj predmetov. Imeli so pa smolo, ker niso našli nobenega denarja in ker so jih bližajoči koraki prepodili. — Na piko so vzeli vlomilci tudi pralnico upokojenega kapetana Konrada Vresnika v Peklah. Splazili so se v pralnico in na še nepojasnjen način odnesli večjo množino perila v skupni vrednosti okoli 2500 dinarjev. — Tudi so se neznani tatovi vtihotapili v stanovanje branjevke Marije Zorčeve v Stolni ulici 5, ter ji odnesli nekaj malenkosti, do željenega denarja pa niso prišli, ker so s šumom in ropotom povzročili pažnjo sosednjih strank. Za storilci se vrši jo od strani oblastev intenzivne poizvedbe.

Mladina izginja.

Pred dnevi je izginil od doma v Marijini ulici štev. 10. stanujoči petnajstletni dijak Drago Cvetko. Svojci izginulega fanta so v skrbeh prijavili zadevo policiji, ki sedaj za dečkom marljivo poizveduje.

Sportna nedelja

SK Ljubljana krepko na vodstvu

Na včerajšnji prvenstveni tekmi s Hermesom je Ljubljana prvič zadovoljila mnogobrojno občinstvo — Železničar je Čakovcu pobral obe točki

Zaključno tekmovanje za podsavezno prvenstvo je z današnjima tekmama skoro že pri kraju. Položaj je glede prvega mesta že skoro razčiščen: Železničar ima sicer še papirnato možnost, da pride na prvo mesto, toda spričo količnika in okolnosti, da igra še poslednjo tekmo prav z Ljubljano v Ljubljani, se ta možnost reducira na minimum. Za ostale tri konkurente je Ljubljana že nedosegljiva.

Mariborski Železničarji so se Čakovčanom na lastnih tleh s tesnim rezultatom skromno revanžirali za nedavni poraz v Čakovcu. Vse kaže, da bodo zasedli tudi dokončno drugo mesto, dasi so tudi Čakovčani še vedno resni aspiranti za ta placement. Igrajo namreč še dve tekmi doma, kjer jih ni lahko ukrotiti.

Ljubljana	4	3	1	0	13 : 5	7
Železničar	5	2	1	2	8 : 9	5
Hermes	5	2	0	3	10 : 12	4
ČSK	4	1	0	3	7 : 12	2

Ljubljana : Hermes 4 : 1 (2 : 0)

Začetek tekme je podsavez določil na prošnjo Hermežanov ob petih. Prav. Zakaj je potem Hermes, ki je imel vso prireditev v svoji režiji, torej tudi reklamo, najavil začetek ob štirih, ni nikomur jasno. Je pa bilo zaradi te nerodnosti precej jeze med publiko, ki za drag denar gotovo zasluži nekoliko več obzirnosti.

Eno uro torej po napovedanem času sta se pokazali moštvi v postavah:

Ljubljana: Rožič; Hassl Jug; Lah II, Slamič, Boncelj; Slapar, Lah I., Pupo, Jež, Zemljič.

Hermes: Oblak; Berglez Košmerlj; Primar, Košenina, Kretič; Derenda, Broduik, Svetic, Mokorel, Klančnik.

V tej igri Hermežani niso utegnili nadaljevati s svojimi dosedanjimi skoroda senzacionalnimi uspehi. Trčili so na moštvo Ljubljane ki je zelo ugodno iznenadilo: naposled so poskusili s kombinacijo, ki se je v vseh črtah obnesla. Sama igra je bila na momente zelo napeta, videti je bilo dovolj krasnih kombinacij, s katerimi se je zlasti odlikoval napad Ljubljane, monotonosti ni bilo ves čas nobene, le začetkom drugega polčasa je silno motilo neprestano brezobzirno foulanje, ki gre večji del na račun Hermežanov. V ostalem pa je bila tekma tipično prvenstvena res borbena. V kolikor ne bi bilo že omenjenih sirovosti, bi bila tekma lahko po tehnični višini in svoji borbenosti naravnost propagandno vzorna, tako pa nam je skoro že odleglo, ko je je bilo konec.

Ljubljančani

Tokrat je bilo moštvo Ljubljane dovolj srečno sestavljeno. V vseh dosedanjih tekmah se napad nikakor ni mogel urediti. V tej tekmi pa je napad funkcionral kakor po loju. Gladke kombinacije so ga vedno znova privedle pred nasprotnikov gol, pred golom so streljali, zlasti Lah, skoro iz vsake pozicije; napad si je ustvaril mnogo prilik, in kar jih je bilo res zrelih, jih je tudi izkoristil. Na enaki višini je bila ožja obramba. Rožič ni imel mnogo posla, kakor skoro noben vratar izza dvojice Hassl-Jug, vendar je opravil vse v izbornem stilu. V 20 min. prvega polčasa je držal krasen Svetičev strel v stilu prav velikega vratarja. Branilca sta se predvsem dobro postavljala. Odtojnega strela nista imela kaj prida, toda pred njima ni mogel nihče na strel. Srednja vrsta je napravila vtis, da ni ves čas vsa povezana in na enaki višini. Imela je sicer opravka s tehničnim nasprotnikovim napadom, ki tudi zna kombinirati, in to je treba vzeti v poštev. Kot poedinci so bili vsi rije dobri: Boncelj je Derendo držal, da se ni mogel razviti, Lah impontra s svojim premišljenim startom. Srednji krilec je bil ves na mestu, dasi mnogokrat v škripcih med povezanim in kombinatorno dobrim triom. Najbolj je seveda zalegla uspešna igra napada, v katerem so v triu izvedli nekaj potez, ki bi jih komaj profesionali spravili skupaj. Krili, lahki in zelo brzi, sta prenašali situacije vedno znova pred gol, zlasti je pohvalno njuno točno centriranje, ki je vedno zmešalo nasprotnikovo obrambo. Morda se je pa le moštvo že našlo?

Šiškarji

Hermežani niso v ničemer zaostajali za svojimi zadnjimi igrami. Dali so iz sebe kar so mogli in kolikor znajo. Če bi bili imeli opravka s protivnikom, kakor je igral v zadnjih nedeljah bi bili skoro gotovo spravili obe točki pod streho. Zopet jim je bil napad zelo nevaren, zlasti od srede proti desni strani, toda imel je posla z obrambo, ki je danes brez konkurence v Sloveniji. Derendo je Boncelj onemogočil. Brodnik in Svetic sta bila s Košenino tesno povezana in njihove kombinacije so bile urne, prepričevalne in mongokrat mojstrsko izvedene. Iz takih stvari je padel tudi edini gol: dokaz za to, da bo moštvo s takimi sredstvi doseglo sigurnejši uspeh kot z nedovoljenimi. Leva stran napada je ostala v okviru svojih poslednjih tekem. Velik posel je imela srednja vrsta, kateremu pa ni bila v vsem kos. Ne more se reči, da bi bila stranska krilca slaba, še dolgo ne. Toda v borbi z brzimi krili sta bila skoro vedno za korak dva prekratka. Košenina je bil napram mojstrskim potezam napadalnega tria brez moči, dasi je delal požrtvovalno do konca. V obrambi so igrali v drugem polčasu bolj taktično: niso dali nasprotniku do strela in tako je skoro izostalo bombardiranje iz prvega polčasa. Do odmora pa sta imela branilca precej nerodnih trenotkov, še sreča da ni obtičalo več žog v mreži. Oblak je igral poslovilno tekmo pred odhodom k vojakom in je rešil, kar se je rešiti dalo.

Igro so otvorili Hermežani, toda prvi napad je izvedla Lj. V 4 min ima H. prvo šanso, toda Deredin strel se odbije od podboja. V 15. min. preigra Pupo Laha na čisto, njegova bomba obsedi in Lj. vodi 1:0. Takoj za tem pokaže Oblak svojo umetnost, ko reši zelo težavno stvar iz prekrasne kombinacije napadalnega tria Lj. V 20. min. ima H. šanso, ki jo mojstrsko ukroti Rožič. V 23. min. vzgledna kombinacija napadalnega tria Lj. žoga gre od moža do moža na milimetre natančno, naposled je Jež prost in plasirana žoga sedi, Lj. vodi 2:0. Potem igra nekoliko poneha, Lj. dobi serijo kotov, zadnjih 10. min. so Hermežani zopet stalno v napadu.

Takoj v začetku drugega polčasa pride skoro do ekscesov. Sodnik piska venomer, vsaki oddani žogi sledi foul. Četrt ure traja borba med sodnikom in igralci, naposled zmaga piščalka, in dasi ni več one lepe igre iz prvega polčasa, gre vendar brez nesreč naprej. V 24. min. se Slapar prebije in je v petki na strelu, žogo prestreže branilec z roko in ni drugega izhoda kot enajstka: pretvori jo Lah z bombo izpod Oblaka. V 30. min. zelo učinkovita kombinacija od srednjega krilca preko Ježa, Pupota do Slaparja, idealen center prevzame Jež z glavo in že je žoga v mreži, 4:0 za Lj. Deset minut kasneje pride H. do edinega uspeha: kombinacija med Košenino in desno stranjo napada do Svetica je nezadržljiva, Brodnik najde naposled čisto priliko in njegov precizno oddani strel gre neubranljivo pod prečko, 4:1 se glasi končni rezultat.

G. Macoraitiju sta zaupala oba kluba. Sodil je dobro, le proti koncu prvega polčasa mu je malo igra ušla iz rok. To se je potem maščevalo. Sicer pa tehnično dober in objektiven.

Železničar : ČSK 3 : 2 (2 : 0)

Maribor, 24. maja.

Stadion Železničarja je bil danes torišče revanžne tekme med ČSK in Železničarjem. Bila je to obenem zadnja tekma v letošnjem prvenstvu LNP v Mariboru. Kljub temu, da tekma prav za prav ni imela odločilne važnosti, se je vendarle zbralo na igrišču okoli 700 gledalcev.

Predtekma med mladino Železničarja in mladino ČSK je ostala z 1:1 (0:0) neodločena.

Železničar: Mahajnc-Frangeš, Antoličič-Eferl, Pfeifer, Golinar-Lešnik, Bačnik, Turk, Pavlin, Ronjak.

ČSK: Istvanovič-Vamplin, Janič-Vas, Megla, Behojnik-Gaves, Mekovec, Grabušek, Takacz, Novak.

Tekma se da razdeliti točno v dva dela, in sicer v nadmočno igro domačega moštva v prvem polčasu ter premoč gostov v drugem polčasu. V prvem polčasu je Železničar podal igro, ki je pričala o visoki kvaliteti moštva. S smiselno kombinacijsko igro so uprizarjali lepe napadalne akcije, ki so se tudi večinoma končale s streli na gol. Tudi krilska vrsta je v tem delu igre odlično opravila svoj posel ter pošiljala napadu uporabljive žoge. Ožja obramba je delovala brezhibno ter bila močna opora moštva. Moštvo je zaigralo tudi z velikim elanom ter se je zdelo, da bo današnjo tekmo odločilo z veliko razliko golov v svojo korist.

Toda naštete vrline veljajo samo za prvo polovico. V drugem polčasu namreč so vsi deli enajstorice močno popustili, tako da so prišli do besede tudi Čakovčani, ki so bili v drugem polčasu absolutno boljši nasprotnik. Le napadalna vrsta ni znala izkoristiti prilik, na drugi strani pa je imela v nasprotni obrambi le prehud odpor. Čakovčani so imeli kakor domačini v obrambnem krilu svoje najboljše sile v drugem polčasu pa so prišli do veljave tudi krilci, ki so bili v obeh smereh dobri. Ogromno delo so napravili zlasti v zgraditvi napadalnih akcij. Napad je imel dobro moč v obeh krilih, ki sta z lepim podajanjem ustvarili nevarne situacije pred nasprotnikovim golom.

Tekma je bila prava borba za točke, vendar pa fair.

Goli so padli v 18. min. po Bačniku, v 30. min. po istem igralcu, v 1. min. drugega polčasa je Turk postavil na 3:0 za Železničarja. Prvi gol za ČSK je zabil Takacz, nato pa je v 38. min Vamplin z enajstmetrovko postavil končni rezultat.

Sodil je g. Lukežič iz Ljubljane. Morda je nekatere stvari spregledal, toda v splošnem je bil dober in objektiven vodja.

Nogomet v Celju

Celj, 24. maja.

Danes je bila na Glaziji prvenstvena tekma juniorskih moštev Celja in Olimpa. Zmagalo je Celje s 3 : 1 (0:0). V prvem polčasu je igralec Olimpa startal na vratarja Celja Antona Lovšina, ki si je pri tem zlomil nogo. Juniorji Jugoslavije so zmagali nad juniorji Atletikov s 3 : 0, ker Atletiki niso nastopili.

Ob zaključku protituberkuloznega tedna je bil popoldne na Glaziji brzoturnir vseh celjskih klubov. Celje je zmagalo nad Olimpom z 2 : 0 (1:0). Oba gola je zabil Pfeifer. Ker je naslednja tekma Atletiki—Jugoslavija ostala neodločena 0:0, je bil zmagovalec odločen po žrebu, in sicer Jugoslavija. Nato so igrali Atletiki z Olimpom. Zmagal je Olimp. Gol je zabil Čater. V končni tekmi je Celje zmagalo nad Jugoslavijo z 2 : 0. Gole sta zabila Presinger in Achtig.

Angleži v Beogradu poraženi

Beograd, 24. maja. o. Za današnjo revanžno tekmo BSK : Liverpool je vladalo še večje zanimanje kot zadnjič. Zbralo se je nad 9000 gledalcev, ki so tudi zadovoljni odšli z igrišča, saj je BSK pokazal odlično igro.

BSK je zmagal nad Liverpoolom s 3:2 (2:1). Angleži so že v 2. minuti po levem krilu dosegli vodstvo, a v 13. minuti je Vujadinović izenačil. Komaj se je malo poleglo navdušenje, že se je žoga drugič znašla v mreži Angležev. Tirnanič je lepo prenesel in Moša je v 17 minuti neubranljivo poslal pod prečko. V drugem polčasu je v 19. minuti BSK po lepi kombinaciji Marjanović - Vujadinović - Božović dosegel tretji uspeh. V 32. minuti so Angleži znižali na 3:2.

Ostale nogometne tekme

Ljubljana: Prvenstvo II. razreda. Grafika : Korotan 5 : 0, Svoboda : Mars 3 : 2, Jadran : Reka 5 : 1. Senzacija! Juniorji. Mars : Mladika 3 : 0, Ljubljana : Svoboda 13 : 0, Slavija : Reka 2 : 2, Korotan : Jadran 2 : 2. Prijateljske. Hermes jun. : Slavija 7 : 2, Hermes rez. : Slovan 3 : 1.

Zagreb: Prvenstvo. Gradjanski : Sparta 6 : 1 (0 : 1), Concordia : Hašk 1 : 0 (0 : 0). Concordia je postala prvak ZNP.

Varaždin: Slavija : Hajduk (Zagreb) 5 : 1 (2 : 0).

Zemun: Jugoslavija (Beograd): Sparta 1 : 1 (0 : 1).

Praga. DFC : Kolin 2 : 1, Moravska Slavija : Teplitzer FC 1 : 0, Kladno : Žatec 5 : 1, Židenice : Viktorija Plzen 2 : 0, Bratislava : Nachod 3 : 0.

Dunaj: FAC Rapid 3 : 2, Austria : Vienna 2 : 2, Hakoah : Wacker 2 : 2, Libertas : Sportklub 1 : 1.

Basel: Švica : Belgija 1 : 1.

Gradec : Ljubljana 81 : 72

V štirih srečanjih je Gradec dosedaj zmagal trikrat
Nov jugoslovenski rekord v stafeti 4 x 800 m

Gradec, 24. maja.

Današnjemu drugemu dnevu medmestnega lahkoatletskega dvoboja med Gradcem in Ljubljano, je bilo vreme naklonjeno. Ves dan je sijalo toplo solnce, ki je popolnoma izsušilo igrišče in so se vse točke lahko vršile nemoteno. Tudi občinstvo je v mnogo večjem številu posetilo prireditev kot včeraj. Med gledalci je bil tudi jugoslovenski konzul g. Gjorgjević, ki je posetil naše moštvo. Njega so pozdravili oficijelni zastopniki ljubljanske reprezentance. Prireditev so posetili tudi zastopniki graške občine in divizijskega poveljstva.

Ljubljančanom se je sicer posrečilo, da so drugi dan zmanjšali naskok domačinov, vendar pa izgubljenega terena niso mogli nadoknaditi popolnoma in se je dvoboj končal z 81 proti 72 točkam za Gradec. To je že tretja zmaga Gradca v štirih srečanjih.

Nov jugoslovenski rekord.

Na prireditvi, ki je dala zelo dobre rezultate, je bil tudi dosežen nov jugoslovenski rekord, in sicer v stafeti 4 x 800 m, ki je bila obenem najlepša točka prireditve. Ljubljančani, ki so računali, da bodo lahko nadoknadili izgube na točkah, so se varali v nekaterih disciplinah, v katerih se je Gradčanom nepričakovano posrečilo, da so zasedli drugo mesto, čeprav so Ljubljančani računali na obe prvi mesti.

Tehnični rezultati.

200 m: Za Ljubljano sta startala Pleteršek in Sodnik, za Gradec pa Karf in Gutmayer. Do približno 100 m so bili vsi štirje tekači na isti višini. Tu pa je potisnil Pleteršek in sigurno zmagal z naskokom 3 m pred Karfom, ki je bil prav tako sigurni drugi. Sodnik si je priboril dragoceno tretje mesto prav v zadnjih metrih pred ciljem. 1. Pleteršek 23.3, 2. Karf 23.6, 3. Sodnik 24, 4. Gutmayer.

Skok ob palici: Ta točka, ki se je pričela obenem s prvo, je trajala več kot dve uri in se je končala šele po 19. Za Ljubljano sta nastopila Zupančič, ki je v zadnjem trenotku vskočil za Orossyja, ter Pribošek, za Gradec pa Schöber in Kneissl. Zmagal je sigurno Schöber z dobrim rezultatom 3.50, 2. Zupančič 3.40, 3. Pribošek 3.10, 4. Kneissl 3 m. Borba med Zupančičem in Schöberjem je bila zelo dramatična. 3.20 sta oba preskočila šele pri tretjem poizkusu, vse naslednje višine do 3.40 pa že pri prvem poizkusu. Schöber je nato poizkusil doseči še 3.60 toda brez uspeha.

1500 m: Za Ljubljano sta tekla Krevs in Žorga, Za Gradec pa Friebe in Frank. Računalo se je, da bo Krevs zmagal v času novega jugoslovenskega rekorda, vendar je tekel faktično zelo slabo in je bil ves čas na četrtem mestu. V zadnjem krogu je hotel prehiteti oba Gradčana, ki sta pa bila kot 800metraša boljša v sprintu, pa sta njegov napad urno odbila. Zmagal je Friebe z 4:11.9, 2. Frank 4:12.8, 3. Krevs 4:15.8, 4. Žorga.

Met kopja: Za Ljubljano je nastopil samo Martini, pa še ta kot rezerva. 1. Zahlbruckner 54.47, 2. Tunner 47.31, 3. Martini 45.22.

10.000 m: Za Ljubljano sta tekla Bručan in Starman, za Gradec Pölzl in Haderer. Pri Starmanu je šlo samo za drugo mesto, kar se mu pa ni posrečilo in je bila s tem končna zmaga Gradca odločena. 1. Bručan 34:02.6, 2. Pölzl 34:24.4, 3. Haderer 34:53.4, 4. Starman.

Troskok: Tu sta ljubljanska zastopnika Svetek in Korče zasedla obe prvi mesti. 1. Svetek 12.61, 2. Korče 12.57, 3. Gutmayer 12.52, 4. Hille.

Met kladiva: Za to točko je med občinstvom vladalo velikansko zanimanje. Občinstvo je Stepišnika pozdravilo že pri prvem metu z velikim aplavzom. Inž. Stepišnik je sigurno zmagal s 45.62, 2. Alpassy 36.55, 3. Korče 34.25.

Stafeta 4 x 800 m: Ljubljana je nastopila v postavi Srakar, Skušek, Gabršek, Czurda, domačini pa Kornberger, Friebe, Frank, Pugl.

Prva tekača obeh stafet sta predala istočasno, prav tako druga dva. Tretji tekač Ljubljane Gabršek je proti Franku pridobil 25 m naskoka, ki ga je Czurda povečal proti Puglu do cilja na 35 m. Čas Ljubljane 8 : 15.5 je nov jugoslovenski rekord. Drugo mesto je zasedel Gradec z 8 : 24.

Končno stanje: 81 : 72. Drugi dan si je Ljubljana priborila 37, Gradec pa 35 točk. Tekmovanje se je zaključilo ob 19.40.

Prvenstvo Ljubljane v table tenisu

Ilirija nepremagljiva v moštvih — Turnir brez zunanjih igralcev

V soboto in včeraj je izvedla Ilirija prvenstvo Ljubljane v table tenisu za leto 1936. Turnir je bil prav dobro zaseden s strani ljubljanskih tekmovalcev. Zanimivo pa je, da ni prišel niti eden zunanjih igračev. Igrači Ilirije in Hermesa so pač v zadnjem času tako sigurno zmagovali na raznih jugoslovenskih turnirjih, da so bila konkurentom ljubljanska tla sedaj prevroča.

V soboto je bilo v prvi jutranji uri zaključeno moštveno tekmovanje. Tekmovalo je sedem moštev Ilirije in Hermesa. Rezultati so bili:

Ilirija III. : Hermes II. 5:2. Djinovski (H) : Smerdu 2:1; Medvedšek : Scagnetti (H) 2:1; Zaplotnik : Kovač (H) 2:0; Medvedšek : Kovač 2:1; Djinovski : Zaplotnik 2:1; Smerdu : Scagnetti 2:1; Zaplotnik : Scagnetti 2.1. Lepa zmaga tretjega ilirijanskega moštva.

Hermes I. : Ilirija IV. 5:0. Marinko (H) : Tavčar 2:0; Kosmina (H) : Grošelj 2:0; Horvat (H) : Sotelšek 2:1; Marinko : Grošelj 2:0; Horvat : Tavčar 2:0.

Ilirija I. : Ilirija III. 5:0. Weissbacher : Smerdu 2:0; Žiža : Medvedšek 2:0; Lazar : Zaplotnik 2:0; Žiža : Zaplotnik 2:0; Lazar : Medvedšek 2:0.

Hermes I. : Ilirija II. 5:4. Kosmina : Geržinič 2:1; Nagy : Horvat 2:0; Marinko : Dernovšek 2:1; Dernovšek : Horvat 2:1; Nagy : Kosmina 2:0; Marinko : Geržinič 2:1; Geržinič : Horvat 2:1; Nagy : Marinko 0:2; Kosmina : Dernovšek 2:1. Drugo Ilirijansko moštvo bi kmalu ugodno presenetilo. Hermežane je rešil poraza Marinko, ki je svoje partije sigurno dobil.

Finale: Ilirija I. : Hermes I. 5:3. Žiža : Kosmina 2:1; Weissbacher : Horvat 2:0; Lazar : Marinko 0:2; Weissbacher : Kosmina 2:0; Žiža : Marinko 0:2; Lazar : Kosmina 2:0; Weissbacher : Marinko 2:0; Lazar : Horvat 2:0. Lepa zmaga državnih prvakov, ki letos še niso bili poraženi. Podčrtati pa je treba uspeh Marinka, ki je točke za Hermes izvojeval v odličnem stilu. Finale se je nekoliko zavlekel in zadnje partije so se odigrale brez publike.

Včeraj so bile na sporedu še discipline singla gospodov, doubla gospodov, singla juniorjev in utešnega tekmovanja. Ob napovedani uri se je vršil najprej finale doubla gospodov. To tekmovanje je sigurno prekašalo moštveni turnir in je bila posebno finalna partija najlepša točka turnirja. Zmagala sta državna prvaka Ilirijina Žiža in Lazar, ki sta v finalu premagala hermežanski par Marinko-Kosmina z rezultatom 21:17, 21:13, 21:14. Na tretje in četrto mesto sta se plasirala para Djinovski-Horvat po zmagi nad Železnikarjem in Gogalo ter Weissbacher in Geržinič po zmagi nad Medvedškom in Grošljem; temu tekmovanju je prisostvovalo še največ občinstva, med njimi zastopnik župana g. dr. Grošelj. O izidu ostalih disciplin, ki še niso dokončane bomo poročali drugič.

Državno prvenstvo v tenisu

Včeraj se je nadaljevalo državno prvenstvo v tenisu. Po vsej državi so se vršile tekme za drugo kolo. V Ljubljani je imela Ilirija v gostih Tenis Klub Domžale, ki je preteklo nedeljo zmagal nad TK Radeče. Ilirija je v partijah gospodov premočno zmagal z rezultatom 5 : 0, pri damah pa se je posrečilo Domžalčanom, rešiti častno točko za svoje barve. Tehnični rezultati so bili:

Gospodje : Ilirija : TK Domžale 5 : 0. Banko : Kluge 6/2, 6/1; Dacar : Ladstaetter 6/0, 6/2; Gogala : ing. Skok 6/4, 6/3; Banjai : Kuralt 6/0, 6/0; Banko : Dacar — Kluge : Ladstaetter 6/0, 6/4. Ilirija je nastopila brez svojega prvaka Šivica.

Dame : Ilirija : TK Domžale 4 : 1. Mühleisen : Useničnik 6/0, 6/2; Bahovec : Tratnik 6/1, 7/5 (!); Mühleisen : Bahovec 3/6, 7/5, 6/4; Mühleisen-Tratnik : Bahovec-Useničnik 6/3, 6/2; Tratnik-Useničnik 6/2, 6/0.

Ilirija igra prihodnjo nedeljo z zmagovalcem med TK Celje in Smučarskim Klubom Celje.

Maribor, 24. maja.

Danes se je na teniških Maribora vršilo tekmovanje za državno prvenstvo moštev. Srečala sta se Maribor in Rapid. Rapid je zmagal v disciplini gospodov s 4 : 1, v disciplini dam pa s 5 : 0.

S. K. Ilirija (Hazenska sekcija). Danes ob 18. važen in strogo obvezen trening za vse članice na igrišču. Po treningu razgovor o izvolitvi novega sekcijskega vodstva za leto 1936. Vsaka naj prinese s seboj kompletno opremo. Smučarska sekcija. Jutri od 18. do 20. sprejemanje klubske opreme v klubovi sobi Evrope. Vsi v Ljubljani bivajoči člani se opozarjajo ponovno, da oddajo vso opremo, kolikor so jo prejeli od kluba.

Sport, ki ni sport

Tržič, 24. maja.

V Tržiču se je danes na igrišču poleg Sokolskega doma vršila nogometna tekma med tržiško »Svobodo« in »Soro« iz Škofje Loke. Med igro, pri kateri so bili gostje v precejšnji premoči, je prišlo do prerekanja in nazadnje do pretepa, v katerega je poseglo tudi občinstvo. Pri rabuki sta bila 2 člana »Sore« hudo poškodovana in so morali poklicati zdravnika dr. Panceta, ki ju je za silo obvezal. Stanje Franca Škrla iz Škofje Loke pa je bilo tako resno, da so ga morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico.

Zadnji čas je, da prenehajo taki surovi izpadi na naših igriščih. Naloga poklicanih činiteljev je, da tudi občinstvo pravilno in v sportnem duhu vzgajajo, da se bo zavedalo prvega načela v sportu: fair play!

Objave

JNAK »Edinstvo«. Danes ob 20. bo v klubovem lokalu obvezni članski sestanek. Na dnevnem redu je referat »O zadružništvu«, po referatu debata ter važne notranje zadeve. Udeležba strogo obvezna! Upravni odbor.

Drevi ob 18.15 bo v filharmonični dvorani druga jubilejna produkcija državnega konservatorija. Spored je sestavljen iz glasbenih del veselega značaja. Obsega dela domače in tuje literature, nastopajo pa gojenci, ki so že parkrat prav uspešno nastopili na javnih produkcijah. Posebno opozarjamo na male ansamble, ki nastopijo na tej produkciji ter izvajajo Mozartov humoristični tercet »Pentljak«, dalje Mozartovo malo serenado za godalni kvartet in znane Schubertove plese, ki se izvajajo z malim mešanim zborom in baletom. Začetek je točen. Vstop v dvorano med izvajanjem ni dovoljen; da ne bo motenj, naj zasede občinstvo prostore par minut pred začetkom.

Slepi gojenci zagrebškega zavoda, ki bodo koncertirali v Ljubljani v petek 29. t. m. zvečer v filharmonični dvorani, bodo nastopili z godalnim orkestrom, tamburaškim zborom, dalje se bodo uveljavili kot mladinski zbor, pa tudi kot solisti na klavirju, rogu in fagotu. Spored je najskrbnejše sestavljen, gojenci so vajeni koncertnih nastopov, saj jih pozna skoraj vsa Hrvatska. Ljubljansko občinstvo opozarjamo na ta koncert.

Jugoslovensko-bolgarska liga v Ljubljani poziva vse svoje člane in prijatelje bratskega bolgarskega naroda, da se udeleže na kolodvoru sprejema bolgarskih zadrugarjev, ki se pripeljejo v Ljubljano danes ob 9. zjutraj s potniškim vlakom iz Zagreba. Obenem prosi članstvo, da se po možnosti udeleži v torek njihovega izleta na Bled, v sredo predpoldne, da so jim pri ogledovanju mesta na razpolago ter, da pridejo ob 14. na kolodvor k slovesu bratskih gostov. Vse podrobnosti so razvidne iz sporeda bivanja bratskih bolgarskih zadružnikov v Sloveniji, ki je bil vsem članom lige razposlan. Odbor JBL.

Motnje v črevesju,
omotice zaradi zagatenja se preprečijo z uporabo naravne
FRANZ-JOSEFOVE
grenčice
Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Mednarodni policijski kongres v Beogradu

Beograd, 24. maja. p. Jutri se prične mednarodni kongres kriminalne policije. Otvoritveni govor bo imel notranji minister dr. Korošec. Danes so prispeli številni delegati iz Nemčije, Nizozemske, Turčije, Bolgarije, Palestine, Češkoslovaške, Danske, Francoske, Angleške, Italije in od drugod. Po otvoritvi se bodo delegati podali na Avalo, kjer bo opoldne kosilo. Zvečer odpotujejo s parnikom na izlet po Dunavu in bodo na parniku tudi večerjali.

Ustanovimo fond za zdravljenje jetičnih!

Krvav zločin v Šiški

Z neznancem je popival, v jezi ga je pa zaklal

Ljubljana, 24. maja.

Kakih 100 metrov od znane Kmetove gostilne v Šiški se je danes kmalu po 16. odigral razburljiv dogodek. 35letni delavec Josip Završnik iz Škofje Loke je menda vse popoldne popival z nekim drugim delavcem, ki ga pozna samo po imenu Polde. Preobilno zavžita pijača je obema udarila v glavo in v pijanosti sta se začela prepirati ter zmerjati, naposled pa je Polde Završnika krepko brcnil v zadnico. Završnika je pograbila jeza, takoj je potegnil majhen nož in z njim dvakrat ali trikrat srdito zamahnil proti tovarišu, ki se je takoj zgrudil oblit s krvjo. Završnik je bil zamahnil proti glavi in ga ranil na obrazu, a sila sunka je bila takšna, da mu je nož zdrknil še niže in je zabodel nesrečnega Poldeta v prsi.

Težko ranjeni Polde je obležal na travi. Pogled nanj je bil strahovit. O dogodku je bila obveščena policija in nemudoma so bili pozvani reševalci, ki so pa nesrečnega delavca našli skoraj že v zadnjih zdihljajih. Prepeljali so ga v bolnišnico, a ni upanja, da bi mu mogli zdravniki rešiti življenje. Završnika so takoj aretirali in prepeljali na policijsko stražnico v Šiško, kjer se zagovarja s pijanostjo.

Pozneje so ugotovili da je bil poškodovani delavec 40letni Leopold Žbona, doma iz Bače pri Gorici.

KOLIĆ-DUBROVNIK
VELEPRODAJA VINA
Skladišča: BEOGRAD, Tel. 26—270 29—429 30—808 ZAGREB, Tel. 78—78. PRAGA — SMIHOV Tel. 407—66.
KOLIĆEVO VINO DOBITE V VSEH PRODAJALNAH NA VSEH NAŠIH POTNIŠKIH BRODOVIH IN TUDI WAGONS LITS.

Din. 6.-
Rada se peni, še bolj osvežuje, izdatna pri uporabi.
NIVEA PASTA ZA ZOBE
Normalna tuba 6.— Din, velika dvojna tuba 10.— Din.

Žena v sodobnem svetu

Protijetični dispanzer v Ljubljani — preiskava mladine

Mati razmišlja o zatiranju jetike

Te dni me je pot zanesla v našo Sibirijo ob Malem grabnu. Opravka sem imela pri družini, ki prebiva v mali baraki z zakrpanimi okni, z majavimi vrati, z enim samim, predeljenim prostorom, tako tesnim, da se komaj obračaš v njem. Med razgovorom mi mati pokaže listek za dinarski prispevek, ki so ga otroci prinesli domov in mi pripoveduje svoje lastne komentarje k razlagi o pomenu protituberkulozne akcije, kakor so ji ga tolmačili starejši otroci in kakor ga je razbrala iz časopisja.

Siromaščina in bolezen, ki ju je okusila sama in njeni družinski člani, sta presenetljivo razbistrili njen pogled, tako da sem se začudila jasnosti njene presoje. »V časniku sem brala — pravi — da je vsaka protituberkulozna borba brez dispanzerjev zgrajena na pesek, zato da je treba najprej teh. Takoj v začetku je treba ugotoviti prve znake jetike in pravočasno omogočiti uspešno zdravljenje. In da je treba bolnika odstraniti od drugih družinskih članov, da se ne nalezejo bolezni«. Še marsikaj si je zapomnila. Ko mi vse raztolmači, pa razmišlja naprej: »Tisto o zgradbi na pesek se mi zdi samo deloma točno, to se pravi, velja samo za tiste ljudi, ki žive v blagostanju, ki so siti in obuti ter oblečeni. Vendar med njimi ta bolezen ni tako pogosta. Jetika je doma med nami, saj ima svoje kali v lakoti, v slabem stanovanju in v nevednosti in nepoučenosti ubogih. Poglejte naše stanovanje! Kako tesno je in vendar nas prebiva v njem 9 ljudi. Pozimi je mraz, okna se slabo zapirajo, tako da imamo ob vsakem dežju mokro v stanovanju. Ob deževnih dneh je naša odeja neprestano vlažna in se suši ob naših sestradanih telesih. Poleti pa nam neznosna sopara in roji muh povzročajo nove vrste nadlego. Imamo odprta stranišča, torej si lahko predstavljate, kakšen zdrav zrak nas obdaja v poletnih dneh — kljub temu, da je naše domovanje na lepem prostoru Mestnega loga. Toda to je samo ena temna stran našega življenja, samo en vzrok, zakaj se tako rada naseli k nam jetika. Še hujše pa je pomanjkanje hrane. Moj mož je že pet let brez stalnega zaslužka, živimo samo od tega, kar zasluži od časa do časa, če se mu ponudi kako delo, in od podpore. Tudi sama hodim na dnino, kolikor pač morem pri tolikih otrocih. Toda neprestani porodi me ovirajo pri zaslužku. In tako mine dostikrat dan, ko še nismo ničesar použili. Posebno se mi smilijo starejši trije otroci, ki jih je sram prosjačiti. Toda Tonček, ki hodi v prvi razred, si že zna pomagati, kadar ne dobi doma nič za jesti, gre beračit. Ko je prvikrat prinesel domov nekaj dinarjev in skorjo kruha, sem bridko zajokala. Pred očmi mi je vstala njegova bodočnost: navadil se bo prosjačiti in potepati, zanemarjal bo šolo, nikdar ne bo vedel, kaj se pravi preživljati se s poštenim delom. No, za mlajša dva pa upam, da bosta umrla kljub vsem dispanzerjem. Poglejte jih!«

Kar stresjo me je. Mati »upa«, da bosta umrla. Kako strahotno upanje! Ko sem si ogledala mrliška obrazka in čula njuno suho kašljanje, sem spoznala, da ima mati prav: v takih družinah vsi dispanzerji ne bodo nič pomagali. Kaj pomaga, če bolezen pravočasno ugotovijo, če pa s to ugotovitvijo ne morejo preprečiti, da ne bi v njihove barake deževalo, ko jim ne morejo dati, da bi delali, da bi zaslužili za primerno obleko in hrano! Tudi če jih izolirajo, če jih pošljejo v okrevališča — kal bolezni, ki je ostala v njih, se bo znova razbohotila, ko se bodo povrnili v svoje domove, kjer sta doma mraz in pomanjkanje. A takih domov, kjer preži tuberkuloza na njegove stanovalce, je toliko! Poglejmo v stanovanja trboveljske »glažute«, ki so tako temna, da mora goreti v njih noč in dan luč tudi poleti, in tako tesna, da se mora mati ob vsaki novi nosečnosti s strahom vprašati: kam z njimi?

Vsi takšni domovi v predmestjih, po revirjih, pri bajtarjih na kmetih nam glasno dokazujejo, da so dispanzerji in okrevališča samo zasilne mere, stavba, zidana v peščena tla, dokler se borba proti tuberkulozi ne začne pri korenini, v spoznanju, da je tuberkuloza izrazito socialna bolezen in da je treba tu zastaviti trud in delo. **Pravilno organizirati borbo proti tuberkulozi se pravi, sistematično organizirati boj proti brezposelnosti z znižanjem delovnih ur, z javnimi deli, z določitvijo minimalnih mezd, z uvedbo pravega sistema v socialno skrbstvo.**

V prvi vrsti bi se moralo skrbeti zlasti za družine s številnimi otroci za primerno veliko in zračno stanovanje. Toda kako naj govorimo o protituberkulozni borbi danes, ko mora celo uradnik dati polovico svojih prejemkov za stanovanje, ki bi bilo v normalnih razmerah komaj primerno za majhno delavsko družino. Tudi uradniški otroci — posebno če jih je več — so na račun stanovanja slabo hranjeni in oblečeni. A kadar znižujejo plače, se nihče ne zmeni, da bi reguliral temu primerno tudi druge življenjske okoliščine. A kako naj se resno borijo proti tuberkulozi tam, kjer znižujejo že itak pičle doklade za otroke!

V smislu protituberkulozne borbe bi bila tudi skrb za matere. Tudi njim bi se moralo omogočiti, da se oddahnejo od garanja in porodov, da se po tolikih letih neprestanega dela in skrbi vsaj za nekaj tednv oddahnejo. V ta namen naj bi občina in Rdeči križ ali druge institucije organizirale počitniške kolonije za matere, ter poskrbele za primerno varstvo doma za čas materine odsotnosti. Morda bi se našle po naših društvih — saj jih imamo toliko! — delavoljne osebe, ki bi brezplačno žrtvovale 14 dni svojega časa temu plemenitemu namenu

To so samo pobožne misli o sistematičnem boju proti tuberkulozi, kjer mora biti naše načelo: začnimo graditi hišo pri temelju, ne pri strehi!

Slovenski učitelji v Zlinu

Zanimivo mestece se razvija z ameriškim tempom

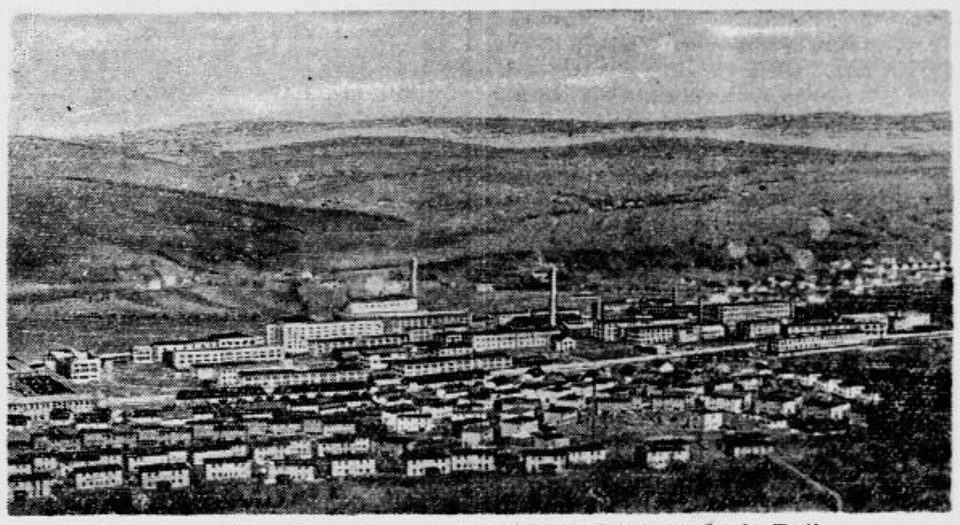

Pogled na Zlin: Same tovarne, kolonije in druga poslopja Bat'e

Zlin, 21. maja

Naši čitatelji že vedo, da smo bili slovenski učitelji v času svojega bivanja v Bratislavi gostje Zveze slovaških učiteljev. Kaj se pravi biti gost Slovakov ali Čehov, pa razume samo tisti, ki je kdaj to gostoljubnost užival. Naši severni bratje dado gostu vse. Za slovo so nam priredili poslovilno večerjo v hotelu »Carltonu«. Od osebnosti, ki so se udeležile tega večera, naj omenim le nekaj imen. Tu je bil predsednik JČL redaktor Styk s soprogo, prezident policije dr. Štefanik, sorodnik generala Štefanika, jugoslovenski konzul Kičevac z gospo, višji deželni šolski nadzornik Hatala, višji šolski svetnik Heřmansky, lektor Kovjanič, predsednik Zveze slovaških učiteljev Berka s soprogo in še mnogo drugih prijateljev Jugoslovenov in pa mnogi v Bratislavi živeči Slovenci. Med njimi je treba še prav posebej omeniti našo rojakinjo Marijo Peršlovo, članico narodnega gledališča bratislavskega, ki je vedno pripravljena svoje brate sprejemati in poskrbeti za njihovo ugodno bivanje. Mimogrede naj izdam, da bo v prihodnji sezoni obhajala 30-letnico delovanja na gledaliških deskah in gotovo bi bilo prav, da jo ob tej priliki povabi naše gledališče, da po dolgih letih enkrat spet nam pokaže svojo veliko umetnost. Na poslovilnem večeru je zapela med drugimi tudi arijo iz opere »Carmen«.

Po lepem večeru smo rekli v četrtek zjutraj ob 7. Bratislavi zbogom, potem ko smo si še bili med potjo ogledali šolsko stavbo v IX. okraju. Kakšne so bratislavske šolske zgradbe, o tem hočem kasneje napisati več. Za danes naj le na kratko ugotovim dejstvo, da Čehi svojemu šolstvu doprinašajo izredne denarne žrtve. Mi tega trenotno morda še ne moremo razumeti, zato so naše šolske stavbe z opremo vred podobne vzorni neskrbnosti za šole.

Solnce je pogledalo malo izpod oblačnega neba, ko je avtobus plaval po dobrih cestah proti Hodoninu, rojstnemu kraju prvega prezidenta češkoslovaške republike dr. Masaryka. Med potjo smo srečavali ljubke Moravanke v barvitih narodnih nošah, hiteče v cerkve, kamor so jih spremljali možati »šohaji«. Resnično slikovit pojav, ki nas je v dno srca razveselil. V Hodoninu smo se za trenutek ustavili ter šli pred rojstno hišo dr. Masaryka. Preprosta, nizka, rdeče pobarvana hišica je bila prva streha učitelju in voditelju češkega naroda. Spominska plošča ima umetniško izdelan prezidentov relief z geslom »Pravda vitezi« (Resnica zmaguje). Pobožno smo zrli na skromen domek, kjer je preživel zorno mladost največji mož Češkoslovaške.

Čas nam na žalost ni dopuščal, da bi si bili Hodonin natančneje ogledali, zakaj ob 13. smo bili napovedani v mestu Zlinu, ki se more imenovati evropska, če ne naravnost svetovna znamenitost. Bus je dirjal skoro z vetrom za slavo, pa se vendar ni hotelo prikazati na obzorju Bat'ovo mesto. Malo pred 13. smo ga uzrli v daljavi, iz katere je z vsakim trenotkom rasel in rasel, da se je naša radovednost napela do nemogočnosti nestrpnega pričakovanja prihoda v mesto samo. Široka cesta se deset kilometrov pred Zlinom razširi za celo vozno širino in še dva banketa za pešce in kolesarje. Bat'ovi zavodi so jo naravnost ameriško razkošno asfaltirali ter postavili ob njej na levi in desni strani precej gost red obcestnih reklamnih desk za vse mogoče predmete. In ko naposled zavozimo na trg mesta, kjer je vhod v tvornico in se vstavimo pred Masarykovo meščansko šolo, prikipi naša radovednost do vrhunca. In kdor stopi iz voza, začudeno vzklikne: »Prekrasno, neverjetno!«

Tovariš iz meščanske šole in vzgojitelj mladih Bat'ovih mož sta nas nad vse ljubeznivo sprejela in takoj odpeljala v družabni dom, ki ima samo dvanajst nadstropij, kjer so nam bili pripravili kosilo. Velikanska obednica je bila nabito polna, čemur se ne smemo čuditi, zakaj ta dan si je prišlo Bat'ove tovarne ogledovat samo 2500 tujcev iz raznih evropskih držav. Zlin je postal svetovna zanimivost velike moderne. Mestece, ki je še pred 30 leti štelo komaj 4000 prebivalcev brez vsake industrije, šteje danes 38.000 ljudi in je zaradi tega izrednega porastka dobilo nedavno svoj lastni politični okraj in okrajno samoupravo.

Pisati o Zlinu, njegovih podjetjih, tvornicah in njegovem napredku in prehuda naloga, če se navajajo suhe številke. Če pa hočeš popisati zlinskega drha, ki žene in vodi to evropsko čudo, potem je treba boljšega peresa od mojega. Pa še tako dober popis ne bi mogel pričarati pred bralčeve oči niti zunanje, kaj šele notranjo podobo tega modernega otroka med mesti, če ne pokliče na pomoč kopico dobrih fotografskih posnetkov, filma in dejanskega obiska. Gotovo je, da je Zlin danes evropsko čudo in da zasluži tudi od naše strani vso pozornost. Naše potovalne pisarne naj skušajo v svoje potovalne načrte sprejeti tudi avtobusne izlete: Ljubljana—Dunaj—Bratislava — Zlin—Brno—Praga—Tabor—Linc—Celovec—Ljubljana in nikomur ne bo žal, če se bo takemu izletu pridružil.

Teden dni filma

Harold Lloyd v novi vlogi

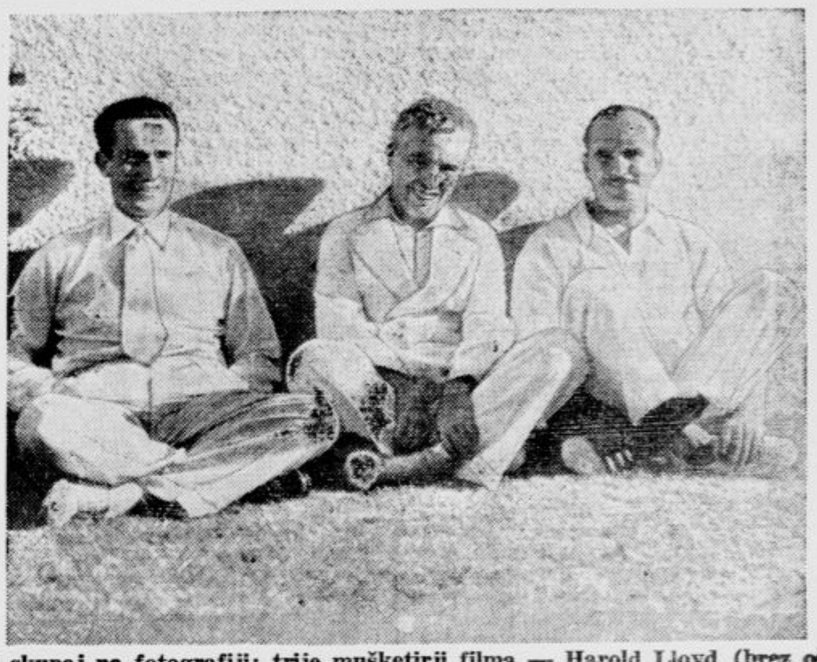

Prvič skupaj na fotografiji: trije mušketirji filma — Harold Lloyd (brez očal, kakor vedno v »civilu«, Charlie Chaplin in Douglas Fairbanks

Le malo je filmskih zvezd, ki bi tako dolgo svetile kakor priljubljeni ameriški komik Harold Lloyd. Že kmalu po vojni je zaslovel s svojimi burkami in njegov sloves še dandanes ni ugasnil. Koliko njegovih filmov je že teklo po kinematografih vsega sveta! In vendar prihajajo še vsako leto novi in vsak je prijetno presenečenje za gledalca. Saj si skoro ne moremo misliti prijetnejšega razvedrila in oddiha, kakor je film Harolda Lloyda.

Elitni kino Matica bo vrtel te dni njegov najnovejši film »Harold Lloyd kot mlekar«. Drugo glavno vlogo igra znani filmski igralec Adolphe Menjou.

Vsebina je zanimiva in polna komičnih zapletkov. Film nam pripoveduje kako je postal preprost mlekar, ki pa je bil tudi telesno zelo slaboten zmagovalec v boksanju. Harold Lloyd se na cesti spre s slavnim boksačem in ga slučajno položi na tla. Ta dogodek postane velika senzacija, o kateri pišejo vsi listi. Adolphe Menjou se ponudi, da bo priredil veliko borbo med premaganim boksačem in Haroldom Lloydom, ta pa seveda ne čuti prevelikega poželenja za tak boj. Menjou pa ve, da ima Lloyd strašno rad svojo Agnejo in da bi zanjo storil vse. Agneja pričakuje naraščaja in Harold Lloyd, ki nima denarja, bi ji rad pomagal. Ta boj bi mu utegnil prinesti precej tisočakov. Zaradi Agneje se Lloyd odloči, da se bo spustil v boj. Veliki dogodek se primeri prav dopoldne pred borbo in porod se srečno konča. Harold čuti, da je zdaj tako močan, da bi storil še kaj nadčloveškega. Spusti se v boj.

Ne, naprej vam pa ne povemo, kako je bilo, ker vas nočemo pripraviti ob užitek. Rečemo vam samo, da se boste nasmejali do solz, če se še nikoli niste. Takšnih kakor v tem filmu Harold Lloyd še nikjer ni klatil.

Naj vam ostane boj z boksačem in njegov konec zaenkrat skrivnost. Ko boste film videli, se vam bo pa še zjasnilo, kdo je ljubljena Agneja, za katero je Harold toliko žrtvoval.

In če imate količkaj zmisla za humor, si boste šli film dvakrat ogledat.

Žensko jezero navdušuje vsak dan gledalce

Zadnje čase smo videli v Ljubljani le malo filmov, ki bi imeli toliko hvaležnih gledalcev kakor film »Žensko jezero«, ki ga igrajo zdaj v Elitnem kinu Matici.

»Žensko jezero« je prelepa pesem ljubezni sredi nebeško krasnih krajev. Malokdaj je še kakšen film združil v sebi toliko prirodnih krasot kakor ta. Igralci-mojstri so dali v svojo igro toliko občutja, da se nam zdi kakor bi gledali resnično nepokvarjeno življenje, ne pa film. Zlasti Simone Simon, ki so jo zaradi uspeha v tem filmu zvabili v Ameriko, kjer je zdaj ena najbolje plačanih igralk, je nedosegljiva. Toda tudi njeni partnerji ne zaostajajo daleč za njo.

Kdor si želi ogledati film, ki je res v vsakem pogledu popoln, naj si ogleda »Žensko jezero«. Kino ga bo igral samo še v ponedeljek in torek.

Obleke, perilo in vsa praktična oblačila si nabavite dobro in poceni pri PRESKERJU, Sv. Petra c. 14.

Kupujte domače blago!

Skladišče za Jugosl.: Jugofarmacija d. d. Zagreb, odd.: Kozmetika.

Jiři Mahen:

V morju plamenov

Ogenj je kipel s presunljivo hitrico in zdelo se je, da gori hiša od tal.

Gori na oknih so stali ljudje in si roke lomili, doli je vpila in kričala množica, trobente pa so se oglašale še v dalji.

Zdaj je švignil zubelj iz okna, znotraj je zagrmelo — stopnišče se je porušilo. Ljudje tam gori so bili gotovo izgubljeni.

Tedajci pa je skočil iz množice mož, se vrgel na bližnjo razpoko v zidu in že previdno plezal do napušča. Že je stal zgoraj, se zaletel z mogočnim skokom v dim in plamene.

—Lestvo! Lestvo! Brž! Lestvo!

Bolj je čul lastno kri v sencih kot plašne klice tam zunaj. Komaj se je ozrl okoli sebe, že je pograbil prvo omedlelo ženo v naročje in se postavil z njo na okno. Opazili so ga, glasen hrušč je bil odgovor za njegovo hrabrost, on pa je stal tam bled, trden in miren in ni skoro ničesar videl.

Sedaj je stopil na lestev, nesel onesveščenko doli in šel spet nazaj v peklensko žrelo. Tam zunaj so hipoma začeli znani glasovi bolečе in žalostno klicati njegovo ime, toda on je sedaj slišal samo še sebe. In čeprav je pod svojimi nogami čutil, kako se ogenj prijemlje tramov, je vendar našel še drugo osebo in jo nesel doli k ljudem. Potem pa — bil je že skrajni čas — še tretjo. Napol zadušen se je zgrudil za trenotek v travo in si potegnil z rokami čez obličje. Tam gori pa je med tem buknil zubelj do slemena in razgrnil nad vsem svoj orjaški črni plašč.

Obkolili so junaka, vsakdo mu je hotel kaj reči, toda nihče ni vedel, kaj naj pove. Medtem pa kleči junak tu, vidi okoli in okoli ogromno množico in ve nekaj, česar ne ve nihče. Tam gori sedi gotovo še sedaj napol pobesnela mačka in mijavka. Kot otroški jok zveni.

— Ali jo slišite?

Čuje se tako razločno. In že se vidi tudi mačka iz dima in plamenov.

Tekla je po napušču, vlezla skozi okno in zopet izginila v dimu. Ljudje stoje tu s prestrašenimi obrazi.

— Mačka! Mačka! — Se sliši od vseh strani in vse oči so uprte na junaka.

— Ne hodi! Za božjo volio — nikar ne hodi, kriči oče in trdno drži sina za rokav.

— To je čisto navadna mačka in ti si človek! — kriči poveljnik gasilcev — nikamor ne hodi!

— Takoj se bo hiša podrla!

Ta stara mačka! Vsaka druga bi se bila že zdavnaj rešila!

— Gotovo je že poginila!

Toda množica onemi, strmi od začudenja. Nekateri stoje kot da jim bodo v prihodnjem trenutku klecnila kolena.

Junak pleza gibko po lestvi, nasproti mu sikajo plameni, a on se ne zmeni zanje. Zdaj je izginil v peklu . . . Trenotek . . . Še en trenotek . . .

Tramovje poka, mogočno gori ogenj. Vsa hiša gori kakor igračka. Strah in groza grabi ljudi do kosti. Nekateri glasno molijo, ženske jokajo, moški stoje kot stebri, prišel je najsvečanejši trenutek. Junak se je potopil v plamene. Še dva koraka in dosegel je lestvo . . . Toda ni je dosegel — ostal je notri. Sedaj je dvignil obe roki nad glavo — in častitljivo kot svečenik monštranco — je držal junak mačko nad seboj. Tako je negibno otrdel nekaj hipov.

Iz vseh oči zdovaj je vidno sijala blaznost. Mnogi so si zakrili obraz, si zamašili ušesa.

Še stoji tam — z mačko v iztegnjenih rokah visoko nad seboj!

Kdor ni dosedaj pokleknil, klecne zdaj in se tolče na prsi. Vsi sklonijo glave in molitev dinj kot nevihta preko glav.

Še stoji tam!

. . . Zdaj je izginil v plamenih.

Josef Mach:

Jaroslav in Jarmila

Najboljše zgodbe iz svojega življenja je pripovedoval Jaroslav Hašek svojim prijateljem v gostilni »Pri zlatem litru« — morebiti je bilo tudi kje drugje, ne morem se tega natanko spomniti. Pripovedoval je o prvem srečanju s svojo poznejšo soprogo Jarmilo. To zgodbo je pravil dva cela večera, vsakokrat dolgo preko polnoči. Začel je s tem, kako je potoval z nekim poljskim studentom iz Prage v Galicijo, da bi odkril stare slovanske grobove, kako se je nekoč bližal ozkemu pasu gozda, ki je bil slučajno tudi rusko-avstrijska meja, kako so se iz goščave na ruski strani nenadoma iztegnile štiri kosmate roke, last dveh ruskih orožnikov, ki sta ga odgnala čez mejo na rusko stran in ga zaprla kot avstrijskega vojaškega ogleduha, kako je sedel par tednov v ruski temnici, menda v Holmu, kako so ga nazadnje izpustili in kako jo je ubiral od ruske meje proti Pragi. V Prago se je vračal preko Šlezije in Moravske in pomnim še, kako ganljivo je opisoval pogled na prvo češko šolo v Tešinu, kako je s solznimi očmi čakal za vasjo, da se je šolski dimnik nehal kaditi, kako je vstopil pri gospodu ravnatelju, ki je ravno po obedu ležal na zofi in prebiral novine, medtem ko je njegova žena pomivala posodo, in kako se je predstavil z besedami: »Jaz sem češki pisatelj Hašek in rad bi dobil kaj malega jesti.«

Šele od Kolina se je mogel peljati po železnici, toda bil je že ves v brezupnem stanju. In v takem položaju je prvič videl na praški postaji Jarmilo in začel z njo razgovor; pri tem je bil tako ljubezniv in jo tako veselo in pametno zabaval, da se je takoj vanj zaljubila in on v njo.

In gotovo bi bil to srečen zakon, da ni Hašek vedno čutil nagona »na drugo stran«, hrepenenja, da bi bil vedno drugje kot pa tu, kjer je ravno bil, da je skušal priti kamorkoli, med nove ljudi, v novo sredino, od domačega ognjišča k prijateljem v praških kavarnah ali točilnicah, da bi iz Prage potoval po deželi, iz Češke pešačil na Bavarsko ali na Balkan, iz avstrijske armade v rusko ujetništvo, iz ujetniškega taborišča v legije, in iz legij k boljševikom, in spet nazaj na Češko in zopet iz Prage, s tega sveta na drugi, in z drugega sveta naravnost v svetovno literaturo.

A. D.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani